

Poslední dny v září

Pavel Koukol

Tribun EU
2021

© Pavel Koukol, 2021

ISBN 978-80-263-1258-1 ePub

ISBN 978-80-263-1259-8 Mobi

ISBN 978-80-263-1260-4 PDF

Obsah

Sen	5
Rána nových nadějí	21
Ten, který přišel z nebes	39
Osudová setkání	55
Vězeň a osvoboditel	81
Rozsudek	105
První dojem	123
Tři příběhy	145
Bod zlomu	167
Na rozhraní nových dnů	183
Pomoc Cizince	205
Den poté	223
Dobří muži odchází	239
Příběh u jezera	253
Polibky na dobrou noc	271
Oni	291
Nebesa se zatahují	307
Mnohá setkání	325
Místa setkání	349
Na druhé straně	371
Nemilosrdní	383
Rozsudek	395
Nezvratné cíle	423
Mnohá loučení	433
Tři dny	447
Mark Vöhlen	459
Poslední dny v září	493
Pro tu vzpomínku	505
Kafe v pět	530

Kapitola 01

Sen

„Myslím, že Angličan tušil, že po náletech na Londýn svoji ženu ztratil v ruinách vlastního domu. Prý si ho tak zamilovala, že ho nikdy nehodlala opustit. Anna, jmenovala se. Ale uplynulo už tolik let, a nepamatuji se přesně,“ promluvila Dáma k muži, který mohl být zhruba o deset dvanáct let mladší. Svá mladá léta měl již za sebou, ale jeho černý sestřih vkusně ladil k tmavomodrému společenskému oděvu. Typ muže, který s věkem zraje jako víno, pomyslela si a lépe se usadila na barové židli v jedné pařížské kavárně. Přes otevřené vstupní dveře mohl člověk spatřit symbol města, památnou věž.

„Anna,“ zaznělo znovu, nyní tiše a nejistě. „Pojmenovala jsem tak svoji první dceru.“

„Jména k sobě vážou osudy předchozích generací,“ odpověděl Novinář a vzápětí jeho ústa utichla. Zvedl pohled od poznámkového listu, aby spatřil kamennou tvář, kterou se v tento moment neodvážil oslovit. Dáma se přes pár okamžiků zamýšleně zadívala neurčitě před sebe, za bar kamsi do vitriny mezi lahve vín a bourbonu. Novinář trpělivě vyčkal.

Nastala dlouhá minuta ticha, která ho donutila zapřemýšlet o jejím důvodu. Aniž by stačil učinit jakýkoli konkrétní závěr, Dáma zase promluvila. Hovořila pomalu, téměř šeptala.

„Proto se Angličan rozhodl tak, jak se rozhodl,“ váha slov ztěžkla bolesti. „Kdyby tenkrát...,“ hlas s náznakem hněvu selhal. „Tenkrát jsem byla malá, velmi malá. Bylo mi ani ne deset let. Myslela jsem si, že se mě chtěl zbavit. Doba byla zlá a on byl jen pouhý Angličan. A přece...“ Dáma se odmlčela. „Až později mi došlo, že jsem byla to jediné, co v jeho životě mělo ten den cenu.“

Hluboce a ztěžka se nadechla. Potlačila slzy, které se jí prodraly do očí. Bolest ze vzpomínek se ani po tolika letech nevytratila. Přesto s odstupem času a právě dnes si jako zralá žena a matka přiznala jedno... I když to bylo jen na chvíli, s jistotou mohla říci, že Angličana nadevše milovala.

Zvony právě odbily jednadvacátou hodinu.

...

Odněkud se ozvala tlumená rána. Daniel zaklapl svou oblíbenou knihu a to bylo to první, co si pamatoval. Otevřel oči. Byla černočerná tma.

Zamrkal. Stále tu byla neproniknutelná tma.

Jediné, čím si byl jist, bylo, že leží na lůžku tváří k pro tmu neviděnému stropu. Pach matrací se zarýval do nosu a prach rozdráždil oči. Slzy mu přepadly přes víčka. Byla stále dokonalá tma.

Ze tmy se zjevil chladivý vítr, který pohladil tvář. Daniel se do něj zaposlouchal. Posadil se. Skrumáž poryvů přinesla i něco, co připomínalo hlasy. Zprvu neporozuměl, ale postupem času některé rozeznal.

Čí jsou? Koho to slyším? Daniel nedokázal přiřadit ani jedinou tvář k některému z nich. Přesto stále cosi říkaly, na něčem se dohadovaly. Nesrozumitelně, až se co nevidět sjednotily.

*„Spící, žijící... Ona na tebe dosáhne!
Volá a po tobě prahne.
Je slepá, ale tebe vidí.
Dlouho spí, avšak nad tebou již bdí.
Má tě ráda ... k smrti tě má ráda!
Plány si již strádá.
A k nám brzy tě přivede,
do země své, do země líbezné.
Stane se tvou matkou a ty naším bratrem.
Přijď k nám, bratříčku, před posledním jitem.
Den v záři pomine,
a naše láska k tobě již nezhyne.“*

Bylo to proroctví, uvědomil si Daniel v den, kdy zemřel. Při posledním slově z jednotlivých hrdel hlasů vyšlo děsivé zasyčení. Jako když voda zahání oheň. Lidské hlasy se proměnily ve výkřik zlověstných bytostí.

Vzápětí se ozval hlas nový. Výrazně se lišil od ostatních.

„Zastav se, duše! Zavři bránu, člověče!“ zaznělo několikrát, dokud hlas výrazně nezesílil: „Zastav se už konečně!“ Pak padlo podivné ticho, poryv větru ustal. Černočerná tma odezněla a tmou prolno šero.

Danielovo tělo se vzedmulo strachem. Srdce se roztepalo rychleji. Šero odhalilo obrysy postav několik kroků od něho. Nepřiblížovaly se, naopak se vzdalovaly, ale pomalu.

To ony na něj volaly?

Zamyšlení překazila bolest v očích. Přišla záhy. Daniel zamžoural, neboť oči zasáhl kouř. I přes intenzitu a štiplavost si byl téměř jist, že těsně před sebou zahlédl dvě vedle sebe vznášející se nevýrazná světélka. Jedno zelené, druhé modré.

„Již netřeba obav,“ varovný hlas opět procítl. Daniel zapátral sluchem, odkud slova přišla. „Vrátil jste se. Oni jsou již pryč.“

„Kdo oni? Odkud jsem se vrátil?“ Daniel zatoužil po odpovědích, ale nebyly vyřčeny. Kouř zmizel, šero také. Opět padla černočerná tma a dokonalé ticho.

...

Blik. Daniel nereagoval. Blik. Přes zavřená víčka nic nespátril, přesto něco vytušil. Blik. Otevřel oči. Blik. Jeho nos na okamžik dostal barvu zeleně, ale ihned poté zmizel ve tmě. Blik. Zelené světlo? Podivil se, když mírně nadzvedl hlavu. Blik. Zahlédl sebe a rysy postele; opět v barvě zeleně, avšak pak splynuly s černotou. Blik. Odkud pochází?

V krátkých intervalech se zelená záře opakovala. Blikala znovu a znovu. Zdroj Daniel nenašel. Uši zaregistrovaly nový hluk. Těžké kovové dveře se právě hlasitě zavřely.

A padla opět ta beznadějná tma.

...

Daniel prudce otevřel oči. Vymrštil se do sedu. Vzápětí se do jeho čela zaryla tupá bolest a on se svalil zpátky do lůžka. Tiše přes zatnuté zuby zasténal a zaklel. Stropní trám, který byl umístěn nešikovně přímo nad ním, zabíral dost místa v malém prostoru pro dvoupatrovou postel.

Trám se nepatrně otrásl a zaduněl. Daniel se chytil za čelo oběma rukama a spolknul výkřik. Bolest ustupovala pomalu, až mu vrhla několik slz do koutků očí. Jak mohl na tuto maličkost zapomenout? Nesměl ho nikdo slyšet, umanul si. Zvláště když kolem plno lidí poklidně spalo.

Spustil dlaně, aby se instinktivně rozhlédl. Viděl tmu, ale ne takovou jako z temného snu. Ach, byl to pouhý sen. Pocítil úlevu, když spatřil pode dveřmi směřujícími do chodby světlo, jak proniká kousek po podlaze a ukazuje obrysy spodních částí nábytku a postelí stojících o trochu dál v hloubi pokoje. Našel v tom důkaz opravdové skutečnosti. Položil se zpátky na matraci, ale již neusnul. Bezúčelně přemýšlel.

Ležel dlouho, než zaslechl přicházející kroky. Byly osamocené, tvrdé a hlasité. Po prázdné chodbě se šířily nebezpečně rychle. Ihned si uvědomil, kdo přicházel. Nebylo pochyb. Nenáviděný muž chodil vždy s přesností na pátou ranní. Kroky utichly těsně za dveřmi a pod prahem se objevily stíny dvou bot. Nenáviděný dorazil.

Dveře se rozlétly, až v pantech zaskřípalo, a s dunivou ozvěnou narázily do stěny. Na zem dopadly malé kousky nekvalitní omítky a ve stěně zůstal po klice důlek, větší než včera. Dovnitř vmžiku vlétla bílá oslnivá záře ze světla na chodbě, která odehnala pokojnou noční tmou. Záře se zdála být snem. Byla energická, až Daniela donutila, aby si přiložil dlaň k očím jako závoj, který by ho chránil před pálivým sluncem. Kaštanové oči si ulevily a zamžouraly v šeru dlaně. V mléčné bílém světle se objevily oblé rysy statné, ramenaté postavy. Po dřevěné podlaze se rozprostřel stín, který se vyšplhal až po dvoupatrové posteli na vrchol a záhy prikryl Danielův obličej. Stín opravdu patřil muži, kterého nenáviděl od prvního dne.

V momentě, kdy se Nenáviděný objevil ve dveřích, se Daniel posadil. Otočil se k němu zády a rozhlédl se za sebe do koutů velké místnosti. Na dvoupatrových postelích, stojících ve dvou řadách za ním, spalo dalších devětatřicet mužů. Nikdo se ještě neprobudil, jak se zdálo. Hluboce vydechl, aby se připravil na to, co mělo teprve přijít. Ostatně jako každé ráno.

Nenáviděný upřel svůj zrak na probuzeného kapitána Daniela Lerounda. Vzdmula se v něm vlna rozčilení, ale když se za nepatrný moment kapitán otočil zase zpátky, podrážděně polkl nevyřknutá slova. Ze zlosti udělal krok bokem, aby spatřil kapitánovu tvář v oslepujícím světle. Daniel zamžoural. Ostré světlo z chodby ho udeřilo do očí. Až když si přivykl na světlo, upřel svůj zrak na něho. Nenáviděný se zlo-

věstně ušklíbl. Jeho ústa vycenila dravé zuby. Nastal čas budíčku. Přeběhla poslední vteřina ticha a noční klid byl zlomen.

...

„Každou noc – brzo při blížícím se ránu – za poslední dva roky, Otče,“ zašeptal Daniel a upřel svůj zrak na kamennou dlažbu a podrážkou špičky chodidla rýsoval mezeru v ní. Odmlčel se. Nebylo třeba brát větu doslova, ale i Otec pochopil, jak je pro některé výcvik vyčerpávající. Daniel pohlédl do obličeje zbrázděného vráskami stáří. Otec v hábitu zdobeném krajkami si sňal čepku z prořídých delších šedých vlasů a vložil ji do klína.

V kostele panovalo šero a ticho.

„Bůh je s námi všemi,“ tehdy odpověděl Otec. „Ukazuje lidem cestu, ale ta bývá jako růže. Na vrcholu vyčkává rozkvetlý květ, ale vyšplhat po ní znamená zdolat mnoho ostrých trnů. Mnoho duší k sobě Pán povolá dříve, než bychom si přáli, avšak nakonec před ním všichni poklekne.“

Otec působil klidným, smířeným dojmem, na rozdíl od Daniela seděl vzpřímeně a hleděl vpřed na mosazné tělo přibité na kříži s trnitou korunou na hlavě. Těžká břemena hrbí kdejaká mladá záda. A tíha války na kapitána Daniela Lermounda dolehla plnou silou.

Otec a kapitán byli jedinými přítomnými v chladném kostele za svátečního dne. Seděli vedle sebe ve třetí řadě, pár kroků od průchodu lavic. Daniel zavrtěl hlavou chvíli poté, co Otec domluvil. Nahrbil se ještě více a schoval hlavu v klíně.

„Už nemám sílu jít dál, a umřít také nemohu. Nemohu opustit své muže. Ale vyčerpává mě ranní vstávání a to čekání, až nás povolají. Vyčerpává mě to více než ostatní. Nevím, kolik toho ještě snesu. Už teď si připadám prázdný. Každodenní výcvik je už nad moje síly. Cítím se velmi slabý. Jak dál? Poradte, Otče. Ptám se; žádám vás,“ Danielův hlas se rozechvěl. „Připadá mi, jako bych den po dni pomalu, ale jistě ule-

hával do hrobu. Požírám mě snad země, kterou miluji?“ Prsty si přejel po očích a setřel několik slz. Navlhlé konečky prstů otřel do venkovního vojenského kabátu, prošívaného pytlovinou.

„Ne,“ povzdechl Otec, „to jen válka otrávil klidné srdce.“ Položil mu dlaň na rameno: „Kdo si připustí porážku, prohrál.“

„A svět je plný vítězů a poražených. Tam, kde jsou jedni, jsou i druzí.“

„Někteří lidé věří, že člověk se narodil čistý a společnost jej pak kazí. Jiní zase, že člověk se narodil s určitými právy a povinnostmi. Někteří věří, že narození je daň, která se musí splatit smrtí, a dokonce jsem zaslechl i to, že hranice jsou od toho, aby byly překračovány silnými. Já věřím v harmonii. Kde je zlo, je i dobro. Kdo dává, také i bere. Chápeš, co tím chci říci?“

„Hledáme souvislost mezi vítězstvím a právem, nebo tím, že jde válka ospravedlnit?“

Otec mírně zavrtěl hlavou. „Chci tím říci, že všichni v něco věříme. A je úplně jedno, jaká ta víra je. Dává nám řád, smysl našeho bytí. To je něco, co nás spojuje a zároveň navzájem odlišuje. Podívej!“ vzhlédl před sebe a ukázal prstem na Ukřižovaného s trnovou korunou. „Pro mě je to On, to On mi dává naději.“

„Ale já věřím ve vás, Otče, ne v něho. Jste jediný, kdo mi může pomoci. Jestli ne vy, pak nikdo.“

„Chci ti pomoci, jak jen budu schopen. Naděje je tam, kde lidé věří, že je.“

„Lidé, kteří nevěří ve vítězství, nemají naději?“

„Ano, něco v tom smyslu jsem ti chtěl říci. A co bys poradil člověku, na kterém vidíš břemeno, které sám neunes?“

„Ať požádá o pomoc.“

Otec přikývl. „A já na tvých bedrech vidím ohromnou tíhu.“

„Proto jsem tady. Vy jediný ji můžete zmírnit.“

„Ještě se tak nestalo?“ zaznělo od Otce pobaveně.

Daniel na Otce váhavě pohlédl.

Otcova tvář zvažněla. Pokračoval: „Já se svěřuji Jemu, protože On je mi nejbližší. Svěřujeme se těm, které nejvíce milujeme a ctíme, těm, na kterých nám nejvíce záleží. Jen oni nám dokáží pomoci, protože jim nejsme lhotejní ... protože věříme, že jim nejsme lhotejní. Věříme, že nasloucháním nám jistým způsobem uleví od břemene, že ukrájí kus sebe, aby zadělali díry v nás.“

„Vaše slova ...“, Daniel se odmlčel, donutila ho přemýšlet. „Nemohu si stěžovat a ukazovat svoje slabiny svému podřízenému, i kdyby to byl můj nejbližší přítel. Já si nemohu dovolit dělat chyby, zvláště v této době. On a mnoho dalších mi věří. Vkládají do mě naději, kterou jim nemohu zaručit, kterou, jak jsem teď pochopil, pomalu ztrácím, a tím jim propadám i jejich jízdenka na cestu domů z téhle mizerné války. Jestli selžu, oni za to zaplatí svými životy. A nejhorší na tom je, že velkou část z nich jsem si vybral já osobně. Bolí mě představa, že bych měl někoho z nich ztratit, být jen jednoho,“ Daniel polkl, hledaje další slova. „Jsem jejich vůdce a oni si nemohou dovolit mít slabého vůdce. Proto jste jediný, kdo uslyší mé nařikání, a jediný, kdo je nevyřkne dále,“ Daniel unaveně povzdechl.

„Zeptám se. Co je cennější – přátelství, nebo řád a poslušnost?“

„Je to jenom o řádu. Základ domu nesmí nikdy selhat, jinak se celé stavení zboří. V dnešní době je ryzí přátelství jen a jen luxus, který si může dovolit málokdo. Kdo obětuje své sny, aby pomohl uskutečnit ty cizí?“

„A není to vždycky jen o komunikaci, dohodě a souznění stejných přání či cílů? Nelze spojit přátelství a řád? Nejde dosáhnout více cílů zároveň?“

Daniel zavrtěl hlavou, přesto váhavě.

„Nezáleží na tom, z čeho je ten základ domu postaven?“ Otec se na Daniela na chvíli zadíval, jako by chtěl z jeho výrazu vyčíst více. Daniel neodpověděl. Chladně zíral před sebe.

„Z toho, co mi říkáš, si myslím, že tvé břemeno je živeno z pochybností. Zruš je. Brání ti, Danieli, hledat víru a naději. Věř v cokoli, ať máš důvod pro život nebo pocit smysluplného bytí. Je válka, ale i za války je život.“

Shrbený kapitán stále mlčel. Neodpovídal. Jen naslouchal.

„Kdysi jsem četl, že nejlepší břemeno je to, které se dobře nese. Mohlo by to znamenat, že výsadou člověka je jeho volba. Naší volbou je vybrat si, kdo ponese břemeno s námi.“

„Vždyť jsem říkal...“ Daniel nedopověděl.

„Vím, co jsi říkal. Přišel jsi za mnou, abych ti pomohl či ulehčil. A já mám pro tebe radu. Jak s ní naložíš, je jen na tobě. Obávám se, že nevěříš svému okolí. Až moc spoléháš jen sám na sebe. Z lidí, které bys mohl nazývat přáteli, máš nablízku hodně. Nezavrhuj je. Může tě překvapit, jak moc ti mohou pomoci.“

„Já nemohu...“ Daniel nedořekl.

„Na to, co teď řeknu, neodpovídej. Ale až odejdeš, zamysli se nad tím... Nemůžeš, nebo nechceš? To je otázka, kterou by sis měl položit. Cítím v tobě něco jako neměnný vzorec chování. Jakékoli vybočení z předpisu vyvolává pocit nesouhlasu či ohrožení. Zřejmě ti kdysi někdo, koho uznáváš, řekl, že podřízenému se nesmíš svěřovat. Možná i proto nabýváš dojmu, že jsi na všechno sám. Možná tě žít takovým, a ne jiným způsobem naučil sám život. Zruš své předsudky. Ty tě budou vždycky omezovat. Neexistuje žádná předepsaná norma, jak vést svoji existenci. Nedovol si to myslet. Člověk, který žije podle ostatních, nežije svůj vlastní život. Tomu věřím já.“

Ale pokud i tak stále nechceš vložit důvěru do podřízených, vlož ji jinam. Ale někam ji vlož, tak radím. Člověk nikdy nemůže žít sám. Není to jeho způsob bytí. Nutit tě však nemůžu. Jak jsem říkal, výsadou člověka je jeho volba – až odejdeš, tak se rozhodni. Zprvu jsem měl na mysli poručíka Languarda,“ pravil Otec, „ale teď již nemám.“

„Znáte ho?“ podivil se Daniel.

„Danieli, nejsi jediný, kdo toto místo navštěvuje, a bohužel nejsi ani jediný, koho něco bolí a trápí,“ pravil Otec. „Překvapilo by tě, kolik lidí by raději vložilo svůj život do tvých rukou než kamkoli jinam, byť i tam, kde je bezpečněji.“

„Chápu,“ Daniel zašeptal a svaly na jeho tváři se opět uvolnily. Smutně se zahleděl do podlahy. „Děkuji za vaše slova, otče.“

„Když nebudu brát v úvahu nikoho z vaší skupiny,“ pokračoval, „co tvá žena?“

Na chvíli se v kostele rozhostilo ticho. Danielovo manželství odhalil prsten, kterým čas od času nevědomky otáčí palcem. Otec byl všímavý.

„Bohužel,“ vydechnutí se vytratilo kamsi do studených potměšlých koutů. Otec nedokázal rozpoznat, zda se ho dotkla únava, či zármutek. „Už je to dlouho, co jsem ji viděl naposled. Od leteckých útoků na Londýn nejsme v kontaktu.“

„Je ...,“ ani nestačil dopovědět.

„Ne, otče. Jak jste říkal, alespoň v tomhle stále věřím.“ Danielův hlas však nebyl přesvědčivý jako jeho slova.

„Mohu být nějak nápomocný? Mohl bych ...,“ pravil Otec po chvíli.

„To je v pořádku. Než nás sem převeleli, pomohli mi jiní hledat,“ odpověděl Daniel.

„Možná že ta doba setkání bude dříve, než si sám, Danieli, myslíš,“ pravil Otec. „Nikdy není nic jistého. To mě naučil život, když jsem byl ještě o hodně mladší, než jsi teď ty. Ve tmě člověk vidí světlo nejlépe.“

„Kéž by... kéž by se naše cesty setkaly co nejdříve,“ pravil Daniel. Otec uchopil Svatou knihu, která dosud ležela na lavici vedle něj, sevřel ji na hrudi a postavil se. Napřímil své staré tělo. Nasadil čepec a přichystal se k odchodu. Studený vítr rozvlnil jeho hábit a on se hluboce nadechl a nechal se osvěžit na tváři. Kostelní síně zešedly. Působily chmurně, přesto tu stály stovky let jako dar a pocta tomu nahoře. Otec se na Daniela naposled otočil.

„Věřím, že nad tebou drží Hospodin ochrannou ruku. To, že se bojíš o své muže, mi říká, že jsi dobrý velitel. Jen neobyčejná zodpovědnost, kterou na sebe bere v tak velké míře jen málokdo, svírá tvé hrdlo. Stal ses pro ostatní nadějí, Danieli Lermounde, vidím tě jako skálu, která nesmí být zlomena. Pak by z ní spadli všichni ti, co jí důvěřovali.“

Daniel svěsil hlavu. Nikdy kapitánem nechtěl být. Dny ubíhaly a on stále velel. Zřejmě dosud nevedl své muže hůř než předchozí velitel. S míjejícími dny sil ubývalo. Plynoucí čas nepřinášel žádná osvěžení, a tak častěji nahlížel do minulosti. Snad v ní hledal to, co mu chybělo. Toto dříve nedělal, dříve nemusel. Nedokázal si však sám sobě odpovědět, zda tak činil, protože chtěl vrátit čas, nebo proto, že už jen v té minulosti dokázal najít pocit štěstí. Ať tak či onak, zaslechl Daniel kovovou ránu. Těžké železné dveře se opět zavřely.

„Skála, která nesmí být zlomena,“ zaslechl naposled.

Otcův hlas se vytratil, ale s ozvěnou se stále rozléhal v Danielově mysli. Kostel se rozplynul a on pocítil povědomé dubové aroma ubytovny. Zavrtěl hlavou, protřel si oči. Tunelem rozmazaných podzimních barev se vracel a na jeho konci se ozýval hrozivý hlas Nenáviděného. Zprvu se zdál být slabý, na stovky metrů vzdálený. Hrubý hlas však velmi rychle sílil. Daniel zamrkal. Záblesk z minulosti byl tentam. Nenáviděný stál stále ve dveřích dva metry daleko. Řval jako salva z kulometu.

...

Daniel skoro ničemu nerozuměl, stejně tak nikdo z ostatních. Ocitli se v monologu cizince. Nenáviděný tak špatně artikuloval, že právě probuzení muži nepochybně zachytili jen často se opakující nadávky. Na druhou stranu Nenáviděného hlas byl tak silný, že by snad probudil i mrtvého. Vystihovaly ho nejvíce škodolibost se zlomyslností a on sám vůbec tyto vlastnosti nezakrýval, ba je dokonce vyjadřoval s jistou chutí. Téměř dva roky Daniel nezažil jiného rána.

I když se Nenáviděného vulgární mluva pyšnila pestrostí, konec po nudném, uši rvoucím začátku (že všichni musí být do deseti minut připraveni na nástupu v plné polní) se shodoval ve všech případech:

„... a kapitáne Lermounde, vy přijdete jako poslední z roty a za čas svých mužů ručíte! Jinak běžíte všichni do jednoho dvojnásob!“

I toto ráno nebylo výjimkou. Nenáviděný vytrhl muže ze spánku a nelítostně je probudil, až se místnost otrásla ve švech. S pomstychtivou touhou několik malých okamžiků zíral Danielovi do očí. Ty se znechuceně odvrátily od jeho pohledu.

„Je to jasné?! Neslyším! Je to jasné?!“ zahřměl Nenáviděného hlas v přítmí probouzejících se vojáků.

„Ano, pane!“ ozvala se pod Danielem vyštěknutá odpověď probuzeného muže na nižším lehátku.

„Slyšíte, kapitáne Lermounde? Poručík Languard by měl být kapitánem, ne vy. Nikdy jsem nestál o vaše povýšení. Poručík Languard bleskově udělá to, co mu nadřízený nakáže. Má srdce vojáka, vy ne!“ Slova zazněla tónem, jako by Nenáviděný mluvil na psa nebo malé dítě.

„Jistě, plukovníku,“ odpověděl poručík Frank Languard. Daniel ležel a neodpovídal. Pak, jako když utne, Nenáviděný ztichl, zmizel zpátky na chodbě a rázně za sebou zabouchl dveře. Všichni si hlasitě oddechli. Na božských deset minut zmizel z jejich života. Padla vítaná tma.

„Kapitáne, je na čase vstávat,“ oznámil poručík Frank Languard. Daniel zabručel.

„Já vím,“ pravil polohlasem.

Poručík Frank Languard již neodpověděl. Přitom všichni ještě dobrou minutu leželi na zádech a dívali se bezmyšlenkovitě nad sebe. Zdálo se, že tato minuta se stala jakýmsi rituálem. V pokoji zavládlo ticho, jaké by mělo v noci být.

„Tak, pánové! Je načase, abychom stihli nástup. Sami dobře víte, jak nerad dělám víc práce, než musím. Zvláště, pokud jde o běhání v plné polní.“ Danielův hlas zcela změnil barvu. Již to nebyl ten pochybovačný tón o sobě samém, který jednou kdysi zaslechl jistý Otec v nedalekém kostele. Nyní to byl hlas vůdce s vysokou morálkou. Záhy a bez reptání se rozsvítily žárovky světel.

„Výborně,“ zašeptal poručík Frank Languard. Více slov nebylo třeba. Pokaždé se zdálo, že jeho přítel neslyšel. Kapitán dnes, ani nikdy jindy nereagoval.

...

„Máte někdo pojem o čase?“ zeptal se náhle někdo. Uběhlo jen pár minut, než si vojíni dooblékli poslední kusy uniformy. Zachrastily kovové a tvrdé části výstroje. „Nezdá se mi, že by mělo svítat.“ Něco na tom bylo. Očekávalo se, že za kopci již bude vidět náznak přicházejícího brzkého rána. Ani mezera v zavřených oknech neodhalila na noční obloze ranní zbarvení.

„Toho jsem se obával. Venku je stále hluboká tma. Na jaro zkrátka divné, že? Vypadá to na půlnoc,“ pravil někdo další a sám se šel přesvědčit. Nakoukl přes škvíru v zatlučených oknech. „Opravdu hluboká noc,“ potvrdil dotyčný. Po ubytovně to zašumělo údivem. Zvedlo se stísněné a nevrlé napětí.

„Já jen doufám, že už neprší. Na nějakou běhavou procházku deš-

těm nejsem zvědav,“ ozval se další muž.

„Jsi nějaký moc háklivý,“ dostalo se mu odpovědi.

Kdyby pršelo, střecha by jim to oznámila okamžitě. Průtrž mračen pominula před večerí a nikdo si nebyl jist dalším lijákem.

„Ticho! Poslouchejte! Slyšíte?“ ozvalo se po místnosti.

Na plechovou střechu dopadly první kapky, a než se kdokoli pohnul, opřel se do plechu silný déšť.

Odjakživa voda promáčením těžkla šaty. Jestliže někdy někdo u Nenáviděného ocenil nějakou dobrou vlastnost, soucit mezi ně rozhodně nepatřil.

„Pánové, dnes bude přímo výtečný den! Bez řečí alou ven!“ zavelel Daniel.

Muži začali postupně vybíhat a z chodby za hecujícího kraválu mizeli venku pod mokrou smrští. Zdržel se již jen ten, který měl přijít jako poslední z roty – jejich kapitán. Všichni ostatní opustili místnost.

„Jste, kapitáne, poslední,“ konstatoval poručík Frank Languard. Právě se vrátil, aby zkontroloval, zda se nepříhodilo něco neočekávaného. Pohlédl na své hodinky na zápěstí. „Je nejvyšší čas. Máte asi minutu.“

„Hledám svoji přilbu a nemohu ji najít, neviděl jsi ji, Franku?“ pravil Daniel.

Poručík Frank Languard zavrtěl hlavou. Kapitán mezitím vyskočil na postel, aby se podíval po svém lůžku, zda ji právě tam neodložil. Poručík Frank Languard předstíral, že boty na své ustlané pohovce nevidí.

„Máte ji, kapitáne?“ zeptal se klidně.

„Ne, ne, nemám,“ odpověděl a hlas nečekaně umlkl. Zrak cosi upoutalo.

Mezitím poručík Frank Languard pokračoval: „Muži z roty mluví o tom, že nás čeká dvacet mil výběhu, a to jen za dnešek, ve dvou etapách. Nepřítel zřejmě objevil nové metody, jak se zbavit svého protivníka.“

„Tohle je divné,“ zašeptal Daniel.

„Kapitáne, co máte na mysli?“

Vzal určitou věc do rukou a seskočil na podlahu jako mladík, ačkoli dopad už nebyl tak lehký. Tohle by muž po čtyřicítce neměl dělat.

„Mám na mysli toto,“ držel za hřbet jakousi knihu v temně zelené vazbě. Otočil se k Frankovi. „Ležela na posteli, ale neměla tam být...“, nedořekl. Poručík Frank Languard v místnosti už nestál.

Nastalo naprosté ticho. Hluk deště přestal doléhat na střechu. Kdy okolí umlklo, si Daniel neuvědomil. Jako by se čas zastavil. Zbystřil, když stropní žárovky zavržaly až nepříjemně podezřele. Něco se dělo. Něco bylo špatně. Jisté nutkání ho pobízelo, aby se podíval na knihu. Název se zdál vodou rozmazaný, ač suchý, přesto se ho snažil přečíst. Považoval to v ten okamžik za důležité. Nadpisu neporozuměl, i když rozeznal znaky. Čím více se soustředil, tím více místnost tmavla. Stíny nepřírozeně rostly a zvětšovaly se. Žádné světlo je neovládalo. Obklopily Daniela ze všech stran. Zmocnil se ho pocit, který ho od samého počátku provázel dosud schovaný hluboko uvnitř. Byl neurčitý a beztvarý, nikdy předtím ho nezažil. Do této chvíle si myslel, že byl jen následkem noční můry.

Proč tu však byla ta kniha a proč cítil, že měla být klíčem k pochopení tohoto okamžiku? Projevila se obava, že zavřením knihy to všechno začalo... a ještě neskončilo.

Vtom se objevil oslnivý záblesk po neočekávaném tupém úderu do temene. Krk bez vůle přitáhl bradu k hrudi a Danielovi se po záblesku vytratil obraz z očí. Do nosu mu zavanula pachů kouře a hlava se mu roztočila. Pocítil nevolnost z nepřírodných pohybů těla. Zmizela mu půda pod nohama a on padal. Zároveň se tento stav smísil s rotací, kterou kdysi zažil ve vodním tunelu. Tělo ho rozbolelo od mnoha pohmožděnin a utržených šrámů. Nevolnost sílila. Pocítil závrať a žaludeční stah

varoval před vrhnutím. V neznámém a nespátrném okolí vzrostla teplota, až způsobila na některých částech těla pocení. Snad velmi blízko sálal žár ohně. Srdce se mu rozbušilo strachem o vlastní život.

Sice toto ranní probuzení prožil, ale uvědomil si, že to bylo kdysi dávno. Uplynuly již měsíce od té doby, a nyní...

Vše přehlušil velmi hlučný rachot vrtulí. Planoucí tvář ozářil mžitkový bílý záblesk. Zpod tmavých vlasů stékaly pramínky potu, zadržely se o husté černé obočí a pak se přes ně převalily. Danielovy hnědé oči vzplánuly po slané tekutině. Skrz pálení pod víčky Daniel spatřil rozmazané okolí. Ležel v temnotě obklopen plameny a kouřem. Za nimi postřehl matný odraz kovových plátů a konstrukce. Pak přišla černočerná tma.

Kapitola 02

Rána nových nadějí

Dáma si s úlevou oddychla nad těžkým teplým vzduchem, který jí dnes nedělal vůbec dobře. Uvolnila se a šla si odložit kabát na nedaleký věšák. I když bylo brzké jaro a venku foukal studený severní vítr, v kavárně panovalo nezvyklé, ba dokonce až nepříjemné teplo. A když ji nikdo u věšáků neviděl, zasmála se sobě samé. Na stará kolena takhle znervóznět před mladším? Úsměv Dáma skryla pod dlaní a zavrtěla hlavou.

Novinář mezitím, co si Dáma odešla za roh odložit kabát, objednal první pití. On byl milovník pív, pro Dámu vyhlášené italské espresso.

„Omlouvám se za zdržení,“ pravila Dáma, když po pár minutách přišla. Espresso již stálo na jejím místě na baru. Novinář neváhal promluvit, než si stačila Dáma přisednout.

„Dovolil jsem si na vás nečekat a doufám, že je to vaše oblíbené pití, nebo že jej alespoň bez problémů vypijete, aniž by skončilo jinde, než bývá zvykem,“ umírněně zažertoval.

Dáma se pousmála.

„Nebojte, na hlavu se nic lít nebude. Nemám to ve zvyku,“ pravila. „Jak víte, že je espresso jedno z mých oblíbených nápojů? Náhoda, či něco jiného?“

„Doufal jsem, že je to samozřejmost. Nechtěl bych teď působit jako nějaký přechytralý človiček, ale všechny zdejší ženy, se kterými jsem se setkal, se chovaly jinak. Nosily jiné šaty, jedly různá jídla, ale pití, ta měla povětšinou stejná. Více kouzla a galantnosti v tom nehledejte, madam.“

„Vidím, že při své práci toho mnoho poznáte; lidi, zvyky, kulturu,“ odpověděla.

Novinář zdvořile přikývl. Byl pro Dámu příjemnou společností. Po tolika letech, které uplynuly od jeho chlapeckého věku, vedle ní seděl muž se stále krásnou zralou tváří, ale již s prořídlejšími společensky upravenými vlasy sčesanými dozadu a lehce na patku. Jeho útlé tělo přešlo do usedlejšího typu. Na jeho vizáži to však nezanechalo žádné šrámy.

„Už ani nevím, kde jsme to skončili. Jestli se nebudete zlobit, vzal bych to všechno nejraději od začátku,“ promluvil příjemným hlasem, „a s vaším dovolením bych si vše zapsal.“

Dáma souhlasila a Novinář si vytáhl první z čistých papírů, které měl přichystané a dosud schované pod rukou. Zašmátral do náprsní kapsy béžové košile. Do ruky uchopil psací pero.

Dáma se poprvé napila. Než promluvila, ukazovákem si otřela rty a odhalila tak jeden ze svých zvyků, aniž by si to uvědomila. Novinář si toho nevšiml. Místo zraku se soustředil na sluch, a tak se zaposlouchal do hlasu, který se právě rozezněl.

„Celé to začalo tím, když se Angličan probudil.“

A po několik minutách hodiny oznámily pátou hodinu po poledni.

...

Matný obraz padl do tmy, ale Daniel v očích stále cítil oslepující bolest. Způsobil ji žár ohně a kouř. Nedokázal nadzvednout víčka. Pokud ano,

nepoznal to. Nez bavil se pocitu, jako by mu cizí palce tlačily bulvy za oční klenbu. To se mu pod víčky hromadil štiplavý kouř. Tělo reagovalo abnormálně. Nerozeznal, zda leží, či stojí. Připadalo mu, že se nadnáší ve vodě. Jako slepec v černočerné tmě marně vyhlížel na všechny strany s mizivou nadějí, že snad na samém konci nekonečna zahlédne byť jen nepatrný paprsek světla.

Jeho stav se zhoršil, žaludek se rozbouřil. Zalapal po dechu, jako by se právě na poslední chvíli vynořil z vody. Černočerný svět se několikrát naklonil a zahoupal. Daniel se chtěl instinktivně něčeho zachytit, pohnout se však nedokázal. Byl okamžitě zastaven. Srdce se mu rozbušilo, tep se zrychlil a kůže se zalila studeným potem.

Jsem mrtev? Vypadá takto to, čemu ostatní říkají – být na druhé straně? pomyslil si. Pohřbený – bylo to správné slovo. Vysvětlilo by to ten úzký temný prostor, ve kterém ležel. Předpokládal, že mu za chvíli dojde kyslík, ale s přibývajícím horkem si nedokázal udržet střízlivé myšlení.

Na moment se zdálo, že Daniel zaslechl hlasy, které snad vycházely někde za „pokojovou stěnou“. Nejprve si vybavil noční můru, kdy ve tmě ležel na jakési posteli on spatřil obrysy jakýchsi lidí – okolnosti mu byly tak podobné –, ale pak dal naději své myšlence, že je zaživa pohřben a z plných plic zakřičel o pomoc. Do zvolání vložil všechnu svoji sílu. Když mu křik vysílením selhal, zaposlouchal se. Těžce, dlouze a unaveně oddechoval a věřil v naději. Horkost stoupala a jeho smysly slábly.

„Pomozte mi někdo!“ zvolal znovu. „Jsem naživu a jsem tady dole!“

Vzepřel se neviditelnému poklopu s vidinou, že by mohl překonat jeho tíhu. Bohužel nepohnul s ničím. Po druhém pokusu se Daniel vyčerpal. Hrdlo se sevřelo suchem. Nezbyvalo než čekat. Záleželo jen na rychlosti jeho zachránců. Buď si pro něho přijdou oni, nebo smrt. Jedno z toho již bylo určitě nedaleko.

...

Zadýchaná žena stála u okna a zasněně sledovala zeleň tam venku před velkými smrčinami, které tančily podle větru, jak právě vyhrával. Ženě po tváři stékaly nepatrné stroužky vody od plné hrsti, kterou na sebe vychrstla před malým okamžikem, mísící se se solným potem a rudnoucí od zasychající krve ze šrámu na levé lici. Srdce jí bušilo strachem a vyčerpáním a v konečkách prstů cítila třas slabosti, kterou se snažila schovat tím, že se opřela dlaněmi o stůl.

Ještě před malou chvílí se jejím domem rozléhal přerušovaný zoufalý křik raněného Cizince. Muže, kterého ona sama neznala, a nyní tu ležel pod její střechou. Cizincův hrdelní hlas ještě teď paralyzoval celé její křehké tělo. Žena však nezapochybovala, zda bylo správné raněného muže schovat. Byla válka a život stál tehdy tak málo. Ať se teď Žena cítila jakkoli v nebezpečí, volila by tuto cestu znovu. V azurových očích by člověk vyčetl, že kdyby byla studovaná v medicíně, byla by vázaná přísahou. Ona však jen učinila svobodné rozhodnutí.

Ale ty překrásné oči narudly pod ronícími se slzami. Přemáhal ji strach z její vlastní slabosti. Pocit samoty ji doběhl. Byl to následek dlouhé nejistoty. Zachtělo se jí plakat, ale nešlo to. Žena otřela svou vlhkou tvář do sukně.

I když raněného hlas zkolaboval již před chvílí, otočila se na dveře za svými zády až nyní. Přesně za těmi dveřmi byl onen Cizinec. Vyčkávala by zřejmě dlouho, kdyby nalevo od ní jemně nezavrzaly schody pod nápořem malých lehkých lidských tlapek. Její dcera ji vylekala.

„Mami...“, pravila dívka křehce a Žena ihned vycítila strach. Matčin zrak spočinul na polštáři, který její dcera pevně svírala na hrudi. Dívka i na svůj věk neoplývala výškou a mnozí by ji odhadovali o dva roky méně, než jí ve skutečnosti bylo. Podobu po matce by potvrdil každý. Obě dvě nosily do ohonu stažené kaštanové vlasy, jejich oči modře zářily. Přesto matka říkala, že je má spíše po otci. Často se oblékaly stej-

ně, dlouhé sukně po kotníky a neméně tak dlouhé zástěry.

Žena kvapně došla ke schodům a objala svou dceru.

„Proč pláčeš, mami?“ dotázala se malá dívka ustrašeně.

Její matka neodpovídala. Dlouho hledala slova.

„Já nevím,“ odpověděla neupřímně a ještě více sevřela své objetí.

„Já nechci, aby tu byl ten pán, co je nemocný. Je zlý,“ dcera se rozplakala také. Matka od dcery oddálila tvář, poté nejprve sobě a pak dceři utřela slzy.

„Podívej,“ pravila Žena, „nikdo neví, jakou má ten pán povahu, ale bez naší pomoci by nejspíš zemřel. Přece bychom ho nenechaly bez pomoci, že ne?“

„Ne, to ne, mami,“ pravila Dívka.

„Je děsivé, jak křičel, ale takové nemoci jsou. Nikdo se v nich necítí dobře. Občas člověka tělo neposlouchá.“ Žena pohladila svou dceru po tváři. „Dva tři dny, déle to trvat nebude a dostane se z toho. Slib mi, že to vydržíme. Přece ženy pod touhle střechou vydrží všechno, vid’?“

„Bojím se,“ pravila Dívka.

„Já také. Možná proto jsem plakala,“ odpověděla jí.

„A teď se už nebojíš?“

„Stále se bojím, ale na tom není nic špatného. Jen teď, když tě vidím, mám radost.“

Matka ji políbila na tvář. Její dcera se usmála, krátce a nepřesvědčivě. Jakousi radost ji velmi brzy zkazil šrám na matčině tváři, o který se letmým dotykem prstů otřela.

„To nic není,“ zareagovala, „ale teď potřebuji, abys šla nahoru a myslela na něco hezkého a tady dole mi nepřekážela. Mohu se na tebe spolehnout?“

Dcera přikývla a brzy nato odcupitala zpátky po schodech do svého pokoje. Žena počkala, až ze shora uslyší zabouchnutí dveří, a potom se

opět vrátila ke stolu. Znovu vyhlédla z okna. Milovala svou dceru, milovala svého manžela a milovala tento statek. Proč se tedy necítila dobře? Bylo to samotou? Jen manžel, který byl již dlouho pryč, scházel z jejího štěstí. Pocitu tak nedokázala dát jméno. Dnes ji však dal raněný Cizinec důvod, aby se sama sebe zeptala.

„Už je ti lépe?“ zazněl za jejími zády mužský hlas. Patřil příteli jejího manžela. Žena se na něj otočila a spatřila ho stát přede dveřmi, za kterými Cizinec ležel. Silné paže měl zkřížené na hrudi a vykročil k ní.

„Vyděsil jsi mě. Neslyšela jsem tě přicházet. Jsi tu dlouho?“ odpověděla Žena.

Muž zakroutil hlavou. „Jsi v pořádku?“ znovu se zeptal a na její obličej položil jednu ze svých dlaní, aby si její tvář natočil, a mohl se tak podrobněji podívat na její tržné zranění.

„Já v pořádku jsem,“ Žena mu pomalu uhnula a vykroutila se z jeho dlaně, „ale jak je na tom ten raněný?“ Žena obešla Muže. Chtěla se dostat ke dveřím, aby nakoukla do druhého pokoje.

„Jak jsem považoval za nutné, tak jsem učinil. Přežije to,“ odpověděl jí Muž.

„Omráčil jsi ho!“ Žena pravila přísně.

„Musel jsem,“ odpověděl jí.

„Musel, říkáš?“ Žena na okamžik nakoukla do vedlejšího pokoje a poté potichu zavřela dveře. Zdálo se, že Cizincova tvář, leč pokroucená horečkou, se trochu uklidnila.

„Slíbil jsem tvému muži, že tě ochráním, a to také hodlám dodržet,“ pravil Muž a usedl na lavici pod oknem.

„Nevím, co vy muži to máte za sliby, ale tohle byla nehoda. Nehrozilo mi žádné nebezpečí. Jednal jsi ukvapeně,“ odsekla mu Žena.

Muž se zamračil a zavrtěl hlavou. Neřekl však na to nic.

„Už bys měl jít konat své povinnosti. Pomohl jsi mi tu dnes až až,“ pravila pak.

„Asi máš pravdu.“ Muž vzápětí vstal. „Ale ještě jednou to udělá a ...“

„A co,“ vpadla mu Žena podrážděně do řeči. „Co uděláš?! Zabiješ ho snad?! Nahlásíš ho? Dáš snad další slib? Už jsem těmi tvými sliby unavená.“

Muž na okamžik zavřel oči. Hluboce se nadechl a vydechl. „Nechci ti tu dělat obtíže,“ pravil klidným hlasem. „Raději půjdu. Nerad bych tu udělal víc škody než užitku. Přijdu se na tebe podívat večer.“ Muž se obrátil k odchodu.

„Nechtěla jsem na tebe zvyšovat hlas. Nezlob se,“ Žena rychle dodala. I ona se uklidnila. Muž se zastavil ve dveřích, které vedly ven, a otočil se, aby v ten moment zahlédl Ženu, jak si unaveně mne tvář.

„Já se přece nezlobím. Jen chci pro tebe a malou to nejlepší.“

„Jsem ráda, že to, co pro mě děláš, vůbec děláš, a za tohle ti děkuji.“ Žena okamžik hledala další slova. Nenašla. Unaveně sklopila tvář.

„Tahle doba především bere, ne dává. Vkrádá se mezi nás velké napětí, ale my to zvládneme. To je mým dalším slibem. Věřím, že posledním,“ pravil Muž. Zavřel venkovní dveře a zmizel po jediné (od kol vozů vyjeté, přesto z většiny zarostlé) cestě vedoucí do nedalekého lesa obklopujícího statek.

...

Dáma se zneklidnila. Její pohled přelétaly bolestivé vzpomínky.

„Byly to hrozné výkřiky. Nevím přesně, co se vlastně s Angličanem dělo, ale bylo to...“ Dáma se odmlčela. „Ať to zní, jak chce, bylo to děsivé – hrozné, jak jen to pro malou holku s fantazií mohlo být. Stalo se to před tím, než jsem ho poprvé viděla. Nikdy jsem se matky nezeptala na ten den. Chtělo to čas, abych k pravdě dozrála, ale bohužel mi nebyl dopřán. Už ani nevím, jak vlastně ten den vypadal a co jsem v něm dělala.“

Až tehdy, když mi matka přinesla večeři nahoru do postele, mi oznámila, že by měl být Angličan skoro v pořádku. Měli jsme jen čekat, než se probudí.“

„A ten Muž, přítel manžela vaší matky, on s vámi bydlel?“ zeptal se Novinář ze zvědavosti.

„Ten? Sama nevím. Někdy ano, jindy zase ne,“ hlas Dámy se nečekaně změnil, poklesl a lhostejně zašeptal.

„Řekl jsem něco špatně?“ Novinář ihned zareagoval. „Omlouvám se, jestli...“

Dáma zavrtěla hlavou.

„Ten Muž se snažil držet nablízku mé matky kvůli slibu, který dal mému otci, když ten odcházel na frontu. Ale i slepý v tom mohl vidět více než jen slib, jestli mi rozumíte,“ vysvětlila.

„Tuším,“ odpověděl jí a načmáral na papír další z mnoha slov. „Přirozeně.“

„Moje matka ho prostě potřebovala. Statek postrádal mužskou ruku,“ hlas se jí zabarvil ironií.

„A to byl přítelem vašeho otce odjakživa?“ zeptal se Novinář, jako by přehlédl její pocity.

Dáma nad otázkou zakroutila hlavou. „Jen od té doby, kdy jsme se přistěhovali. Mám dojem, že rok dva před válkou. Ale tu dobu si nepamatuji. Byly mi necelé tři roky.“

Novinář dlouze vydechl a sepisoval dál. Její zrak se odvrátil od všech pohledů a zabodl se do nehybného barového pultu. V očích se jí objevila lítost.

„Můj otec bezmezně důvěřoval všem. Věřil, že všechno může dobře dopadnout, že všichni se mohou mít rádi, a hlavně že se mají všichni rádi. Tohle mi asi předal, než odešel. Naučil to i moji matku, bohužel.“

...

„Proč jen, proč takhle kvapně riskuješ?“ Daniel zaslechl Annin hlas. Probudil ho a on zapátral, odkud vycházel. Annu spatřil nad sebou. „Kdy-

bys nespěchal a nenaléhal, že pojedeš, nemusel jsi takhle dopadnout.“

Daniel ležel a Anna seděla u něho. Hladila ho po vlasech. Byla v bílých šatech, které se zdály být tak zářivé, až osvětlily jejich ložnici. Polehával s hlavou v jejím klíně. Tělo ho bolelo od pochroumaných žeber a zlomené nohy. Zadíval se na ni tak dlouze, jako by se bál, že ji vidí naposled.

„Já vím,“ odpověděl jí nakonec kajícíně. „Tak moc mě mrzí, jak to dopadlo, ale jen jsem chtěl mít jistotu, že se skotu nic nestane. Promiň. Spěchal jsem. Teď vím, že nejsem dobrý jezdec.“

„Nakonec skot stejně zůstal daleko od srázu na kraji lesa. Díky Bohu, že to alespoň takhle dopadlo. Mohlo to skončit i daleko hůř,“ pravila a nepřestávala svého manžela hladit po vlasech.

Daniel se cítil spokojený. „Ale tady se mi moc líbí a služby, jaké tu, paní Lermoundová, nabízíte, mě fascinují. Říkám si, proč mě to jen nepotkalo dříve?“ Nevinně a psíma smutnýma očima se rozhlédl po své ložnici. Vše bylo perfektní, alespoň pro tento okamžik.

„Jen si z toho dělej žerty,“ Anna nahodila falešně přísný výraz. „Měla jsem o tebe veliký strach,“ pravila od srdce.

„Já vím,“ Daniel povzdychl a přitiskl její dlaň ke své tváři. „Já to až moc dobře vím.“

„Ať už tě to nikdy nenapadne, Danieli. Kdyby se ti něco vážného stalo, nepřežila bych to.“ Anna ho pohladila po tváři a sklonila se, aby ho políbila na rty. A sen byl pryč.

...

Daniel netušil, jak rychle čas plynul. Tiše vyčkával, ale neumíral. Zdálo se, že kyslíku má ještě dost. Horkost minula s uklidněním, než se mu během rychlého okamžiku zamotala hlava. V břiše mu propukla bouře. Počala ho ubíjet křečemi, které pozvolna ze záchvěvů přešly v nesnesitelnou bolest. Vzdychal a snažil se bolest potlačit, marně. Svíjel se a pak najednou obsah žaludku vyvrhl ven. Věděl to, ale necítil nic. Až když se

nakonec orosil studeným potem. Po několika následujících nekonečných minutách přišla úleva a Daniel se poprvé do temnoty usmál. Hlava přestala kolísat a uklidnila se. Na okamžik zavládl mír. Nevědomky usnul.

...

Pomalů se otevřely dveře. Do pokoje se jako první vkradl plamínek petrolejové lampy a ten následovaly bosé nohy ženy s dlouhým copem kaštanových vlasů. Proměnlivé oranžové světlo ozářilo její ustarané hnědé oči a odehnal černé stíny pokoje do všech koutů. Panoval noční klid.

Žena pomalu a pozorně nakoukla a zahlédla postel, na níž ležel raněný Cizinec. Zdálo se, že spal. Sotva udělala dva tři kroky, vyděsil ji jistý zápach. To ji přesvědčilo o tom, že musí jít dále. Bylo jí tu třeba. Našlapovala po špičkách velmi potichu, s ohromnou lehkostí. Více než dobře znala skřípající podlahu tohoto pokoje. U prsou držela mísu plnou chladivé vody. Pak se zastavila. Její zrak spočinul na místo vedle postele. Tam přesně zmizel Cizincův obsah žaludku.

„Proboha,“ zašeptala a položila lampu na stolek u lože. Opatrně se naklonila nad raněným Cizincem. Nezdálo se, že by se jeho stav zlepšoval. Přitom si to ještě včera Žena myslela. Teď jí oči říkaly něco jiného. Sňala raněnému navlhlou látku z čela a zadívala se na jeho zesláble bledou tvář.

Náhle se Žena vyděsila a na okamžik strnula. Jeho obličej se pohnul. Její srdce se rozbušilo z toho, co by se mohlo stát. Cizinec nepatrně pootevřel víčka. S tím začal těžce dýchat. Hlasitě zaúpěl. Přikrývka se mírně zavlhlila a ten pohyb prozradil, že jeho žaludek stravují křeče.

Žena od Cizince instinktivně odstoupila. Pomyslela na šrám, který jí Cizinec způsobil na tváři. Ty kozo pitomá! nadala si. Kdyby ji tak viděl Muž, cítila by se velmi trapně. Dokázala si představit jeho reakci: Já ti to říkal, je nebezpečný. Nakonec si k Cizinci přisedla.

„Kdo jste, pane?“ zeptala se velmi tiše, ale odpověď nečekala.

Také v ten moment žádná nepřišla. „Nebojte se, Cizince, ať jste kdokoli, postaráme se o vás,“ s těmito slovy Žena přiložila raněnému nové obklady na čelo a zanedlouho se z pokoje vytratil jak její pohyb, tak i petrolejové plápolající světlo.

...

Muže z dumání vyrušilo tiché zavržení. Ve dveřích od pokoje, kde ležel Cizinec, se objevila Žena a potichu je zase přivřela, ale nedovřela. Nechala do pokoje proudit přítok čerstvého vzduchu. Čelo měla orosené potem, utřela si je rukávem košile. Bylo vidět, že si hluboce oddechla a nadechla se čerstvého vzduchu. Svěží vánek a chlad jí pomohly.

„Je všechno v pořádku?“ zeptal se Muž.

Žena jen přikývla.

„A půjdeš ještě za ním?“ zeptal se.

„Ano,“ odpověděla, „vyměnila jsem mu obklady, ale nezdá se, že by to bylo lepší, navíc se...“

„Kdy myslíš, že nabere vědomí?“ nenechal ji dopovědět. Více ho zajímaly odpovědi na otázky.

„To netuším. Jeho stav není dobrý, pozvracel se, právě jsem to uklidila. Nejsem si však jista, zdali to není příčina tvého úderu do zátylku. Rozhodně vypadal lépe včera než dnes. Ale největší strach mám z infekce. Tržná rána na hlavě se hojí docela dobře, ale v koleni si potřhal šití. Každopádně nechci, aby byl vyslýchán v dohledné době.“

„To bude trochu problém. Starý Coupet naléhá, aby byl vyslechnut co nejdřív,“ odvětil Muž. „O ničem jiném se mnou nechce mluvit.“

„Teď se o tom nechci bavit ani já,“ i když Žena působila klidným dojmem, její přísný hlas se Muži vryl do paměti. „Proč však v poslední době za ním tak často chodíš? Dříve jsi ho měsíce neviděl, teď snad neuběhne den, abys starého Coupeta nenavštívil.“

Muž přikývl. „Na jeho příkaz za ním chodím. Tu noc, co byl Cizi-

nec přinesen sem, nám snad dal jasné pokyny. Připomínat ti je snad nemusím, že?“

„Nechci je slyšet. Nesnáším, když mi někdo poroučí,“ odpověděla mu Žena, „ale nepřišlo mi, že nám rozkazoval. Přišlo mi to spíš jako doporučení.“

„Možná ti to tak vyznělo,“ pravil Muž, „ale Coupetovi se do toho dobrovolně namočili, stejně jako my. Nepřijde ti fér, že by měli o všem vědět?“

„Já neříkám, že Cizince nemáme vyzpovídat, ale štve mě, jak naléhá. Cizincův stav je vážný a mě rozčiluje, že na úkor zdraví si tady Starý Coupet vymýšlí, jako by to byl náš Pán Bůh svatý.“

„Starý Coupet se jen snaží, abychom přežili, my všichni. Ujal se vůdčí role. Nemyslíš, že právě proto by měl o všem vědět?“

Mužova slova jí připadala rozumná, ale ona přesto netušila, co ji tak rozzlobilo. I když se snažila mluvit klidně, rozhněvaná mluva ji prozradila. Mávla rukou, aby Muž přestal vyzvídat. Odešla z místnosti vyčistit kýbl a hadry, které použila u Cizince v pokoji, a vrátila se zpět. Doufala, že už na toto téma dnes domluvili. Žena do té doby nic neřekla. Muž tak dlouho mlčet nedokázal.

„To už k tomu nechceš nic říct?“

Zakroutila hlavou.

„Opravdu?“

Již nereagovala. Proč se pořád ptá? rozohnila se její mysl. Cítila, jak v ní roste zlost z těch trapných otázek. Na okamžik vyšla ven na vzduch, za chvíli se vrátila. Již zakrátko, jak sama usoudila, bylo v Cizincově pokoji vyvětráno, vyrazila za ním.

„Nechci být rušena,“ pravila podrážděně. Muž ji po celou tu dobu sledoval, ale jeho tvář byla nečitelná. Pak se dveře do pokoje k raněnému zavřely. Žena si přisunula židli k posteli a usedla na ni. Byla ráda, že

křeče povolily a raněný jen unaveně pospával. Hledala odpočinek ve sledování jeho tváře. Přesto v ní nacházela cosi, co bylo jiné než tváře, které běžně potkávala.

„Kdysi jsem potkala někoho, kdo ti byl podobný, ale ty to, bohužel, nejsi,“ pravila v jakémsi smutném nádechu. Tehdy si hodně přála, aby to všechno byl jen zlý sen. Únava ji přemohla, ale neusnula. Zrak se jí rozmazal pod hromadícími se slzami. Zvlhlou tvář schovala do předloktí a téměř neslyšeně nepravidelně vydechovala. Válka ji táhla ke dnu. Kde je ta nezlomná vůle, kterou jsem oplývala? Kde? pomyslela si. Ta vůle odešla s jejím manželem. „Kde jsi, můj milý?“

Kdyby tam tehdy její manžel stál, byl by pyšný na to, že jeho žena překonala strach z cizích lidí. Ale teď byla sama, strašně dlouho. „Nejlépe ode dna se vzhlíží nahoru,“ kdysi jí někdo pravil. Jiskřivě narudlé oči se na raněného opět zadívaly. Žena se uklidnila a její špatná nálada ji pomalu opouštěla. Její koutky úst se nepatrně rozšířily do úsměvu. Snad zahlédla malý nepatrný záblesk čehosi – nazvala jej nadějí. Byla to změna, rozhodla se tu změnu symbolicky podpořit, rozpustila své dlouhé kaštanové vlasy. Manžel jí vždycky říkával, že jí to tak sluší ještě víc. Když odešel, nebyl důvod je tak nosit. Pak Žena Cizince pohládila.

...

Daniel ucítil, jak čísi ruka pohládila jeho tvář. Vnímál ten něžný dotyk. Zamrkal, co to jen šlo. Ztěžklá víčka se trochu pohnula. Již nebyl zahalen tou nekončící tmou. Byl právě probuzen a spatřil oranžovou rozmazanou plápolající záři. Vše bylo zamlžené. Nevnímál však prostředí celé. Jeho oči se upnuly do šedého stínu, ze kterého se rýsovala jistá postava. Podle vůně nepochyboval, že jde o ženu. Seděla na židli kousek od jeho boku. Chtěl ji oslovit, ale z úst vypustil jen těžké vydechnutí.

Žena se nad ním sklonila, až jí popadaly dlouhé vlasy přes tvář.

„Teď nemluvte! Ani se o to nesnažte. Nejdříve se musíte uzdravit,“

zašeptala.

Její překvapenou tvář Daniel kvůli rozostřenému zraku ještě nespatriil. Její hlas se mu však zaryl do mysli přesně. Odezníval velmi pomalu, i když si Daniel nebyl jist, co ta žena skutečně říkala. Jeho tvář se náhle naplnila bolestí. Hlava ho rozbolela, jako by byla lahví, která se roztrhla na střepy.

„Jen ležte a nenamáhejte se,“ pravila Žena a sedla si zpět na židli. Chvíli se na něho dívala a on, když chvilková bolest ustoupila, sledoval šerý stín. Pochopil, že klid a odpočinek bylo to nejlepší, co teď pro sebe mohl udělat. Nakonec Žena vstala a odešla.

Její stín zmizel a Daniel se v posteli převálil. Nějakou chvíli hleděl bezmyšlenkovitě do plápolajícího jasu vycházejícího z petrolejové lampy položené na stolku. Brzy v ní spatřil přesný obrys plamínku na knotu. Zíral tak dlouho, až ho přemohl spánek.

...

„Kapitáne! Kapitáne!“ s děsivou předtuchou nabyt vědomí. Někdo na něho volal a čísi ruka s ním cloumala za rameno. Poznával ten hlas, varovný hlas přítele.

„Franku!“ Daniel zvolal. Neležel již v posteli. Smysly se mu vytríbily, cítil je až moc živě. Seděl, viděl své ruce a viděl i nohy schované ve vojenských botách. Končetiny a trup bolely od neznámého nárazu.

Zahlédl kovovou podlahu, a když pozvedl hlavu, spatřil posádku stojící v železném tunelu připravenou k výsadku. Byl v letadle. Tmu odhánělo zelené světlo, které sálalo u zavřených letadlových dveří a které povolovalo ke skoku. Daniel k nim byl nejbližší.

„Musíme opustit prostor,“ pravil instinktivně.

Muži ho však zřejmě neslyšeli. Nereagovali na jeho slova. Dívali se na něho, vyčkávali na rozkaz. Jednou rukou se drželi kovového provazu, který je jistil od pádu. V té druhé třímali palnou zbraň a záda jim

kryl batoh s padákem. Palubou zmítaly otřesy, ale muži pádu odolávali. Daniel stále seděl.

„Kapitáne, jste v pořádku?“ zařval poručík Frank Languard. Na okamžik přehlušil hluk motorů. Uvolnil si ruku od pušky, aby mu pomohl vstát.

„Zelené světlo,“ poznamenal. Daniel popadl svými pažemi jeho nabízenou pomoc a malátně se postavil. Nato se ozvala ohlušující rána a letadlo se silně otrásl. Přes všechny tváře projela bolest. Uši zalehl nadměrný hluk a těla narazila do boků paluby. Daniel opět upadl.

„Držte se!“ zařval někdo. „Musíme vyskočit! Zelené světlo! Kapitáne, musíme odtud vypadnout, než nás sestřelí! Čekáme na povel!“

„Kapitáne!?“ poručík Frank Languard mu téměř zakřičel do ucha. Jeho kapitán neslyšel. „Kapitáne! Kapitáne!“ naléhal tak, až ho popadl za ramena a zatřásl s ním. Daniel se na něho zadíval a poté se rozhlédl po ostatních. Samé vystrašené vážné tváře. Hlava se mu zatočila a cítil, jak mu ubývá síla a tupí se smysly.

„Co se to děje?“

„Kapitáne!“ zakřičel poručík Frank Languard. Po posledním velkém otřesu hluk neustával. „Musíme vyskočit! Vydejte rozkaz, nebo tu všichni zahyneme!“ Poručík Frank Languard již nečekal. Začal jednat. „Držte se!“ odsunul kapitána ode dveří a zatáhl za páku. Dveře se otevřely a dovnitř vtrhl proud studeného větru, štiplavého kouře a deštivého vlhka.

Kapitán Daniel Lermound se postavil. Opřel se o bok trupu paluby.

„Provéřit!“ zavelel.

„Jedna připraven!“

„Dva připraven!“

„Tři, čtyři, pět..., deset připraven!“

„Jedenáct připraven,“ zvolal poručík Frank Languard.

„Dvanáct připraven!“ kapitán potvrdil a vyzval muže ke skoku. „Po-

hyb! Jdem! Jdem! Jdem!“

Letadlo postupně v krátkém intervalu opustilo jedenáct mužů. Zmizeli kamsi do tmy, kde na noční obloze, poseté šedými bouřkovými mračky, hřměly protiletadlové střely. Daniel se postavil k únikovým dveřím. Silný vítr se opřel do jeho těla, až přehlušil hluk vrtulí. Zároveň sevřel jeho hrdlo, až se nemohl nadechnout. Z očí vytryskly potůčky slz. Na tváři se odrazila rudá záře. V ten moment si Daniel zakryl oči. Motor na křídle právě dostal zásah a konstrukce letadla zaskřípala. Nepřirozený manévr vystrčil kapitána ven do moře šedorudých mraků. Vzápětí oblaka zešedla až zčernala. Očekávaný vzdor větru přešel v tvrdý dopad na zem. Danielovi se do rukou zadřely prameny trávy a do úst vkrácela pachut hlíny. Zdálo se to jako vteřina, ale už byl na zemi, v nějakém menším údolí. Jak se blýskalo na nebesích, blýskalo se i za ohyby krajiny zvlněnými palbou a explozemi.

Do jeho ramena se zaryly cizí prsty. „Kapitáne,“ Frankova ruka donutila Daniela se obrátit. Poznal přítele podle hlasu. Zahlédl však jen jeho obrys ve stínu noci.

„Kde jsou muži?“

„Všude kolem.“

Daniel se rozhlédl, ale spatřil jen letadlo. Bylo rozlomené a v plamelech u úpatí nedalekého mírného svahu. Plápolající jazyky ohně ukazovaly hřbet přírodního příkopu. A tam cosi leželo. Byla to těla!

„Franku?“ Daniel se otočil k příteli, ale ten byl pryč.

Vzápětí nato se bezmyšlenkovitě rozběhl rovnou k nim. Byla ohořelá a zdecimovaná, ale své muže v nich rozpoznal podle uniforem.

Poručíka Franka Languarda našel na kraji kousek opodál.

„Franku! Franku!“ zvolal, když se k tělu přiblížil.

Spatřil však pokroucený ostatek bez tváře, kterou nekryla tma, ale něco jiného. Stejně tak i u ostatních. Zíral na nepřirozenou černou hmo-

tu pohybující se pouze místo obličejů.

Ucítil další dlaň na rameni. Otočil se. Odvrátil pohled od svahu a spatřil na jedenáct mužů z jeho oddílu.

„Pane,“ pravil první. Byl to poručík Frank Languard.

„Co se to děje!?“ Daniel se zadíval zpátky ke svahu. Tam žádné z těl již nebylo. Otočil se zpět, aby čelil pohledům svých mužů. Oheň letadla ozářil jejich rysy, popálené tváře mrtvolně bledého vzhledu.

„Kapitáne,“ hlas poručíka Franka Languarda se rozezněl se zaskřípání zubů. „Co jsme měli dělat? Příkaz přišel pozdě. Měl jsi něco udělat. Zabil jsi nás, kapitáne, zabil.“

„Nee! Franku! Franku!“ Daniel bolestivě zařval. Vytrhl se z noční můry. Vyděšeně vytřeštil oči, ze kterých by člověk vyčetl hrůzu a beznaděj. Skleněné oči prozradily horečku a kůže nadměrné pocení. Ucítil kouř, oheň a pocit ztráty půdy pod nohama. Zmocnila se ho nevolnost.

„Franku!“

Přikrývka spadla na zem. Polštář, který měl pod hlavou, přelétl místnost, tupě dopadl na stěnu a sjel po ní na podlahu. O noční stolek se zahákla jeho zpanikařená paže. Převážil se přes dvě nohy stolku a upadl. Petrolejová lampa při prvním nárazu zhasla, ale nerozbila se. Padla opět černočerná tma.

...

Žena seděla v kuchyni přes hodinu. Chystala ke skromnému obědu. Teď už jen čekala, až se ohřejí brambory. Naproti ní vysedával Muž, který prolomil dlouhotrvající ticho. Zeptal se na stav raněného.

„Lepší se to. Myslím si, že si teď prošel nejhorším. Začíná chytat lidskou barvu,“ odpověděla.

Muž se už více nezajímal. Vstala od stolu a odebrala se k plotně. Brambory byly hotové. Vzala hrnec a vylila horkou vodu před dům. Chystala se zajít zpátky do domu, když z něho vyšly v krátkém sledu výkřiky.

Ihned rozpoznala Cizincův hlas. Dech se jí roztřásl. Nedokázala se pohnout, dokud temný okamžik nepřešel. Poté vběhla do kuchyně. Výkřik vyšel znovu. Muž za stolem již neseděl. Dveře k Cizinci byly dokořán. Skokem se dostala do místnosti a zděšeně spatřila, jak se raněný Cizinec zmítá v Mužově sevření.

„Nevím, co se s ním děje! Zničehonic začal křičet! Všemožně se krouť! Je to ještě horší než posledně! Pomoz mi!“

„Už to mělo být lepší!“ Žena se snažila přehlušit Cizincův řev. „Nechápu to!“

„Samé potíže jsou s ním. Co to křičí?!“ Muž sevřel Cizincovy paže tak silně, až zaúpěl, a na moment ho znehybnil. „Co to pořád žvaní? Zní to jako jméno?!“

„Nemám ponětí!“

„Už se nesmí dostat z postele!“ zavelel Muž.

„Co chceš dělat!?“ vykřikla, ale odpověď znala. To, co posledně.

Muž se na ni na vteřinu podíval: „Alespoň jednou mi věř.“ Žena v té časové tísní bezmyšlenkovitě kývla – a s pocitem viny zavřela oči. Řev náhle odezněl. Cizincovo tělo povolilo všechna vzepnutí. Vyčerpaně zklidnilo dech.

„Nerozumím jeho vracejícímu se stavu.“ Žena se rozklepala a vyčerpaně vydechla. Byla až příliš otřesená, než aby Muži cokoli dalšího řekla. Jen se na něho vyděšeně podívala. Muž se od Cizince vzdálil.

„Je pro všechny nebezpečím,“ otřel si pot z čela a odešel. Žena ještě dlouhou chvíli seděla u Cizincova lůžka.

„Kdo se skrývá za touhle tváří?“ zeptala se. „Proč jste k nám spadl? Jste naděje, nebo varování?“

Kapitola 03

Ten, který přišel z nebes

Dáma si položila nohu přes nohu a nenápadně se zavrtěla na barové židli. Nebyla tak pohodlná, jak si zprvu myslela, ale nechtěla, aby to někdo poznal. Novinář bez povšimnutí dopisoval první stranu. Dáma si zápeřím podepřela bradu a nahlédla do jeho řádků. Novinář psal rychle, s jistým zápalem. Písmo měl přesto úhledné. Bylo očividné, že píše často, avšak Dáma jeho větám nerozuměla. Nebyly napsané v jejím jazyce. Uvědomila si, že jde o angličtinu. Překvapilo ji však, že Novinář výborně ovládal francouzský jazyk i jeho přízvuk. Doted' si myslila, že se setkala s mužem z této země.

Novinář výrazným úderem udělal tečku do papíru, pak jej odložil do přichystaných desek a připravil si nový, zcela prázdný list. Po delší odmlce se zadíval na Dámu, kterou tím vyrušil ze zadumání. Úsečně odvrátila hlavu. On na ni nechápavě pohlédl.

„Promiňte,“ zareagovala, „jenom jsem se zamyslela.“

„Můžeme pokračovat?“ zeptal se Novinář, i když to spíš vyznělo jako konstatování. Dáma se hluboce nadechla, protože se chtěla na něco zeptat.

„Inu, ptejte se,“ pravil.

„Vy nejste z Francie, že ano?“

„Ach, tak,“ došlo Novináři, který se podíval tam, kam odložil čerstvě dopsaný papír. „Máte pravdu, že nepocházím z Francie, a přitom ji nemáte.“ Na jeho tváři se objevil úsměv. „Hned to vysvětlím,“ dodal vzápětí. „Jak jsem na začátku říkal, jsem z daleka. Dlouho žiji v Manchesteru a zároveň často pobývám Paříži.“

„Aha,“ Dáma povzdechla.

„Proto umím oba dva jazyky dokonale. Mimoto moje profese je vyžaduje. Pochopil jsem správně, že vás zajímá, že vskutku dobře ovládám francouzštinu?“

„Ano,“ pravila Dáma. „Jen jsem nevěděla, jak se správně zeptat. S vaším prominutím, nezdvořile jsem nakoukla přes vaše rameno.“

„Nemáte se za co omlouvat. Ale kdybychom se mohli vrátit k vyprávění,“ Novinář vlídně pokračoval.

„Ano, jistě,“ odvětila a zamyslela se nad dalšími větami. „Nejsem si jista,“ začala rozvážně, „kolik si toho budete chtít zapsat. To, co vám řeknu, najdete snad v každém historickém čtení.“

„Pokračujte, prosím,“ Novinář si připravil raději druhý čistý papír, který dal pod první, „snad mě neupíšete,“ pravil a mírně se zasmál.

„Nebojte, budu hodná,“ Dáma odpověděla. „Co dodat,“ zvážněla. „Před tím, než se vše událo, psal se den D, jak mnozí označují 6. červen 1944.“ Její ruka zaplula ke krku a schovala několik vrásčitých prstů pod fialovým bavlňným svetrem. Novinář spatřil kousíček stříbrného řetízku, ale nevšímal si toho. Vzorně ji poslouchal. Zaujalo ho, jak se jí hlas proměnil. Vyprávěla tiše. Hlasivky se rozechvěly empatií nad tehdejšími osudy.

„Války nejsou nikdy veselé,“ podotkl Novinář a dál naslouchal. Postupně si zapisoval události z 6. června a z dnů poté z pohledu a z doslechu Dámina dětství. Mnoho slov padlo a vzápětí se objevily na Novinářově papí-

ře řádky o Angličanovi, který ležel v pokoji, a o životě Dámy, kterým ona do toho data žila.

„Jako by to bylo včera,“ povzdechla rozesmutněle, „ale již uplynulo bezmála pětáctýřicet let. Taková dlouhá doba!“ I když Dáma v této fázi mluvila většinou všeobecně, Novinář si zapsal vše, co řekla.

„Bylo to hrozné,“ pravila nakonec a hluboce polkla, jak se jí od mluvení udělalo sucho v ústech. Napila se několika doušky, až téměř vypila celý šálek.

Nebylo pochyb, čím vším si Dáma musela projít, ale Novinář se zapřemýšlel nad tím, co není možné slyšet. Jak situaci prožíval Angličan. Jsou tajemství, která zůstanou skryta napořád, pomyslel si. Někdy však život přinese nečekaná rozuzlení.

...

Daniel se probudil, otevřel oči. S hlubokým výdechem si dopřál klidné probuzení, nevolnost byla pryč. Na pořad dne přišly otázky a odpovědi. Bylo jich mnoho. Ty nejdůležitější patřily k průběhu posledních dnů.

„Kde to jsem?“

Ležel v jakémsi ponurém pokoji, který ozařovala záře petrolejové lampy. Toto světlo si vybavoval, když tu poprvé spatřil stín neznámé ženy. Nedávno, tak před hodinou, jak odhadoval, někdo petrolejovou lampu naplnil. Stála na stolku hned vedle jeho postele. Do tohoto pokoje nepřicházelo žádné denní světlo. Místnost kdysi postavili bez oken. Byly tu jen jedny dveře a byly zavřené. U postele kromě stolku s lampou zahlédl ještě židli. Téměř se dotýkala lůžka. Ted' byla prázdná. Nikdo na ní neseděl.

Naproti stolku v pravém rohu stála stará zavřená skříň, jejíž spodní část zakrývala druhá židle, přes kterou někdo přehodil pravděpodobně jeho oblečení. Doted' se tím Daniel nezabýval, ale na sobě měl cizí bílou košili a ve vlastním mírném úleku zjistil, že žádné kalhoty nemá, jen spodní prádlo. Na jeho tváři se objevil malý ironický úsměv, mož-

ná totiž bylo lepší, když nevěděl, jak se sem dostal a jakým způsobem s ním bylo nakládáno.

Daniel ze své postele dokončil svůj průzkum. Chvilku ještě odpočíval. Pak se pokusil vstát. Sotva nevědomky rychle posunul dolními končetinami, ozvala se řezavá bolest v levém kolenu. Se zaúpěním vydechl a svalil se zpátky na lůžko. Položil obě dlaně přes přikrývku na bolavé koleno, aby bolest zatlačil zpátky, odkud přišla. Když po chvíli odezněla, velmi pomalu odhrnul přikrývku, aby se na koleno mohl podívat. Zakrýval ho obvaz, kterého se Daniel rozhodl zbavit. Čím více se dostával na hlubší vrstvy, tím více se vláčenka barvila jeho krví. Zaschlá se mísila s čerstvou. Nakonec se Danielovi podařilo celý obvaz odvázat a spatřil holé narudlé koleno s dlouhou táhnoucí se řeznou ránou od pŕlky stehna k lýtkové kosti. Zřejmě jeho ránu zažívali nadvakrát, poněvadž mu pravděpodobně povolily stehy. I teď se z místa poranění ronilo dost čerstvých kapek krve. Rozum mu velel, ať koleno zaváže zpátky do obvazu, a tak se za nějakou dobu také stalo. Daniel předpokládal, že je zde několik dní, ale tvář měl téměř hladce oholenou. Déle než den nebylo jeho strniště staré.

Potřeboval opustit postel. Rozhodl se tak, dokud ho řezavá bolest na noze nezastaví. Při pomalém pohybu byla bolest snesitelná. Když by si dával pozor a vyvaroval se rychlých pohybů, cesta z lože by byla volná. Za vydatné podpory paží přehodil končetiny přes postel a posadil se. Pod chodidly ucítil chladivý dotek dřevěné podlahy. V této poloze nějakou dobu strávil, než si na ni přivykl. Mezitím si odhrnul košili a podíval se, jak vypadá jeho tělo. Bylo pohmožděné, ale bez velkých viditelných modřin. Pouze několik šrámů zahlédl na svém boku, ale ty se obešly bez šití.

Rozhodl se vstát podruhé – úspěšně. Židle a lůžko mu sloužily jako podpěry. Dobelhal se k židli u skříně, přes kterou leželo oblečení. Před-

pokládal, že to bude jeho uniforma, ale velmi brzy zjistil, že nikoli. Košile a kalhoty nebyly jeho, i když je kdosi připravil pro něj.

Až když Daniel nezaslechl šramot z vedlejšího pokoje, uvědomil si, že tu bylo doteď velké ticho. Nečinně se zaposlouchal. Rozeznal ženský a mužský hlas, ale prakticky nerozuměl ani slovu, hovor tlumily stěny. Zvědavost ho potichu naváděla až ke dveřím, aby se skrz klíčovou dírkou podíval na své hostitele. Obával se jen toho, aby ti lidé za dveřmi právě neměli cestu sem. Byl to risk, který podstoupil. Daniel dobelhal ke dveřím a nakoukl do klíčové dírky.

Spatřil štihlou Ženu, která právě sešla schody zprava a zašla doleva za okraj jeho výhledu. Zřejmě to byla ta žena, která sedávala u jeho lůžka. Naproti spatřil stůl s židlemi a za stolem lavici, na níž ležel nějaký Muž. Nepoznával ho. Muž odpočíval, díval se do stropu a jeho husté kudrnaté kadeře, pod kterými složil své paže, byly náhražkou polštáře. Nad Mužem Daniel zahlédl okno, za nímž se rozpínalo černo. Usoudil tedy, že je večer. Světlo v pokoji za klíčovou dírkou přinášela lucerna. Tu však Daniel nespatriil. Odhadl, že bude někde poblíž těchto dveří. Pochopil, že se dívá do kuchyně. Když se nic zajímavého nedělo, chtěl odvrátit pohled a vrátit se do postele. Únava ho velmi brzy přemáhala.

V tu chvíli Žena schovaná za levým okrajem promluvila. Daniel svůj záměr zarazil a zaposlouchal se do jejího hlasu. Byl to ten samý hlas, který zaslechl poprvé. I teď neporozuměl vyřknuté větě, vlastně ne hned. Její větu si musel přeložit. Jejich jazyk již dlouhá léta nepoužil. Velmi rychle mu hlavou prolétla nezodpovězená otázka.

„Jak jsem se sem dostal?“

...

Funicí vlak pelášil krajinou a zanechával za sebou objemný válec bílého kouře.

„Promiňte,“ ozval se mladý hlas ve dveřích kupé, „jak jste se sem dostal, mohu-li se zeptat?“

Daniel zvedl hlavu od novin a pohlédl na galantně upraveného mladého muže, ze kterého sršela nervozita. Pak se pomalu vyklonil, jako by se chtěl podívat, co se nachází za mladým mužem.

„Tuším, že jsem zvolil stejný způsob jako vy, dveře,“ odvětil Daniel a zabořil znovu tvář do řádků novin.

„Pardon,“ ozval se ukňouraný mladý muž znovu, „měl jsem na mysli, že jste jediný Angličan, který jede tímto vlakem do Paříže,“ mladý muž vkročil do kupé a zavřel za sebou dveře.

„No, jestli vám to vadí, obávám se, že vám nebudu moci vyhovět,“ pravil Daniel otráveně. Ani se neobtěžoval odvrátit zrak od novin.

„Ne, ne. To se omlouvám, že jste mě takhle pochopil. Měl jsem na mysli, že jedeme společně do stejné školy, na fakultu. Mohu si přisednout?“

Daniel vyhlédl zpoza okraje novin. Ten mladíček byl na něho až neobyčejně vtíravý. Danielovi rodiče ho snad hůře potrestat nemohli.

„Vy jste si ještě nesedl? Jen směle do toho,“ pravil a jeho pohled se zase vytratil do novinových článků.

Mladý muž si přisedl naproti a položil si ruce do klína. Vlak kodrcal a uháněl dále.

„Jedu do Paříže na čtyři roky, abych se stal tlumočníkem. Nejprve ale musím vystudovat jazyk,“ mladý muž byl, jak vidno, nervózní a jeho hlas skřípal. Daniel hluboce vydechl na uklidnění, složil noviny a hodil je vedle na sedadlo.

„Asi si je dočtu později,“ promluvil do prázdna s výhledem skrz okno na krajinu.

„Doporučilo mi toto vzdělání několik lidí z dolního parlamentu,“ pochlubil se mladý muž. „A jak jste se sem tedy dostal vy?“

Před očima se Danielovi promítla roztržka s jeho rodiči, především s otcem. Byl „natruc“ poslán do této země pro ekonomický průzkum a všeobecně evropský rozhled. Zbytečně, jak sám zaujal postoj k tomu dvoutletému „výletu.“

Když pohlédl do očí toho ulízaného mladíka, dlužil mu odpověď, na kterou čekal.

„Jak jsem se sem dostal? Štěstí, příteli. Pouze a jen štěstí,“ zalhal mu nakonec.

...

Zlost náctiletého na rodiče může trvat jakkoli dlouho, ale jejich láska k dítěti nevyprchá, i když má mnoho podob. Proto až pravý okamžik odhalí, jak si rodič dítěte skutečně vážil. Zřejmě něco podobného si právě Daniel uvědomil. Vzpomínka z jeho mladých let sotva odezněla. Mžik stačil na to, aby zpytoval svědomí, jakým člověkem kdysi býval. O to víc si vážil, jakým byl dnes. Bylo to i teď jen a pouze štěstí, že jsem se objevil právě zde a za těchto okolností? napadlo ho. Objevil by se tu, kdyby neprožil dva roky ve Francii? Někdo by to nazval dílem náhody, jiný zase osudem nebo dílem Božím.

Daniel sklonil hlavu a zadíval se klíčovou dírkou do kuchyně ještě jednou. Oči mu nic nového nepřinesly, proto nastražil uši. Zatoužil slyšet její hlas lépe. Zalíbil se mu. Již to bylo dost dlouho, kdy v jeho blízkosti mluvila žena, a ještě déle, kdy někdo hovořil francouzsky. Jak vzápětí zjistil, porozuměl dobře, i když se zprvu zdálo, že se užitečných informací nedočká. Žena ohlásila večeři a zasedli ke stolu. Na dlouhý okamžik padlo v kuchyni ticho.

...

„Přece jen se chci na něco zeptat. Týká se to toho Cizince,“ pravila Žena.

„Ano?“ odpověděl jí Muž a podezřívavě se na ni zahleděl.

„Jaké plány má Starý Coupet?“ Žena polkla poslední sousto a od-

sunula talíř. Tam, kde byl předtím, zabodla své lokty a bradou se opřela o sepjaté dlaně. Pozorně naslouchala.

Muž jedl dál. „Plány?“ vyslovil neobratně s plnou pusou. Už už se zdálo, že mu zaskočí. Žena se nepohnula, ale pečlivě si ho změřila. „Já ani nevím,“ pravil poté a odvrátil zrak do talíře.

„Neříkej mi, že nevíš. Musí přece nějaké mít,“ namítla.

„Myslím, že se všechno bude odvíjet od jeho rozhovoru s Cizincem.“

„Proč až potom? Neříkej mi, že by je neměl promyšlené již teď.“

„Já fakt nevím, asi má varianty. Neříká mi je. Ani je vědět nechci. Vyžaduje jen to, že až bude Cizinec při vědomí, musím mu to neprodleně nahlásit. Říkám ti to stále dokola a nic se nezměnilo.“

Žena neodpověděla. Její zamyšlený pohled se vytratil přes okenní tabuli ven do večerní tmy. Obloha byla zatažená.

„Ty snad nějaké plány máš?“ pravil Muž po delší odmlce. Vyrušil Ženu ze zadumání. „Nemám, takhle jsem neuvažovala.“

„Tak vidíš. Spoléháš se na něj, ale zdá se, že ho pěkně nenávidíš.“

„Tak to přece není. Proč bych ho měla nenávidět?“ Její tvář se pohrdavě zakyselila.

„A jak to teda je? Nemám snad pravdu?“ naléhal Muž. Uměl ji rozhněvat.

„Neustále překrucuješ má slova. Nebaví mě něco pořád vysvětlovat. Myslím, že moc dobře víš, jak to myslím. A víš ty co!? Nechci se s tebou už o tom bavit,“ Žena zamračeně vstala od stolu, „jsem z tebe unavená. Jdu si už lehnout.“

„Naštval jsem tě?“ zeptal se Muž. Žena mlčela, ale zastavila se. Její přísný výraz setrval. „Nikdy neodcházíš, aniž bys po sobě neuklidila.“

„Teď mě třeba štvě, jak Cizince předem soudíte. A není to jen o něm. Vždy, když se ...,“ pravila Žena rozvášněně, než ji Muž skočil do řeči.

„Chceš si o něm tedy promluvit?“ pravil.

„O kom? O Starém Coupetovi?“

„Ne,“ Muž napřáhl ruku. Vybídl ji, aby se posadila. „O tom raněném za dveřmi. Zdá se, že na něm chceš najít něco dobrého.“ Žena se vrátila na své místo, kde předtím večeřela. „Nesnáším, když se lidi nemají rádi a vy jste ho odepsali hned na začátku, nebo nemám pravdu?“ pravila Žena již klidně.

„Nemůžeš se tomu přece divit, v této době. O Starém Coupetovi mohu říct, že je strašně opatrný. To je dobře. Vždyť jde o naše životy. To kvůli Cizincovi se s ním teď vídám, jinak bych ho potkával zřídka-kdy jako léta před válkou i za války.“

„Promiň. Jsem poslední dobou neustále rozladěná.“ Žena uložila svou tvář do dlaně. V očích se jí zablýskla únava.

„Neomlouvěj se. Není to tvoje chyba. Není to ničí chyba.“

„Tak mi řekni, co si o něm myslíš,“ unaveně vydechla.

„Pokud tě opravdu zajímá můj názor,“ pravil Muž, „tak tě asi zklam, ale žádný zřejmě nemám. Vidím jen nějaké možnosti. Stojím za Starým Coupetem. Obavy, že by to mohl být i podstrčený provokatér, mi nepřijdou až tak bláznivé. Shodou okolností se zřítíl v okamžiku, kdy začalo zřejmě něco velkého. Některé názory jsou až fantastické, ale mohlo by jít opravdu o invazi. A jak Starý Coupet podotkl, právě tento okamžik je ideální na odhalení nepřítele pomocí intrik a přetvářek. Odboj by mohl být pro okupanty velmi nebezpečný, právě když by pomoc mohla být na dosah. Odboj by jim mohl zlomit vaz.“

„Ale vždyť šlo dolů celé letadlo.“

„Vysoká cena za bezpečí v zemi. Za ten risk jim to mohlo stát. Kdo ví. Je důležité také podotknout, že výsadkové letadlo se zřítilo až daleko za liniemi. Což, jak Starý Coupet varuje, je velmi podezřelé. Rád bych se přikláněl k tomu, že se jedná o zbloudilé sestřelené letadlo. Líbí se mi naděje v dobré zítřky. To se učím od tebe,“ po dlouhé době, i když

jen nakrátko, spatřil Muž její úsměv. „Rád bych totiž živil myšlenku, že se opravdu uskutečnila spojenecká invaze a konec války je na dohled. Ale zdá se, že se okupantům podařilo útok odrazit. Řekl bych, že kdyby jejich obrana byla prolomena, uplynulo už dost dní na to, abychom to zjistili. Nic se však neděje.“

„Možná to jen déle trvá,“ pravila Žena, „než byla obsazena naše země i s hlavním městem, trvalo to měsíc.“

„Nicméně okolnosti mě nutí položit si otázky. Dejme tomu, že okupanti útok ustáli, co uděláme s Cizincem? Může nám nějak pomoci? Co zmůže sám? Kam ho schovat? Tady rozhodně není bezpečno. Navíc, jak se s ním domluvíme? Pochybují, že by uměl po našem.“

„Možná,“ pravila Žena. „Střechu nad hlavou má. V tom mám já jasno. Bezpečí, nebo ne, to je mi fuk. Jestli je to opravdu Angličan či někdo jiný, je to pro mě důkaz, že se věci změní k lepšímu. Jak jsi říkal, já věřím v dobré zítřky – a to jsem získala od svého manžela. Nemohla bych se mu podívat do očí, kdybych Cizince nechala napospas osudu. Sice se také obávám, že se s ním nedorozumíme, ale budu se držet hesla mého otce, že člověk toho nejvíce řekne rukama.“

„Stejně je mi z toho nanic,“ pravil Muž rozmrzele, „může mluvit o nesmírném zázraku, že takový sestřel jako jediný přežil. Kdo zůstal v letadle, neměl šanci. Až se probudí, možná si bude přát, aby tam zůstal a zemřel také.“

...

Snad se Danielovo vnitřní srdce na okamžik zastavilo. Pocítil náhlé píchnutí. Touto větou pro něho rozhovor skončil, přestože Muž a Žena v konverzaci pokračovali. Zprvu se zdálo, že naslouchat bude jen krátce, ale pak, když zaslechl o invazi, zbystřil. Poslední slova přinesla šok. Daniel se oddálil ode dveří. Hlasy Muže a Ženy se pro jeho uši vytratily. Několikrát po sobě zamrkal. Ve velmi krátkém čase nato mu po

líci stekla slza. Těžko se mu šlo nadechnout. Nebyla šance, aby si špatně vyložil jejich slova. Na to ovládal jejich jazyk až moc dobře. Jestliže francouzští civilisté mluvili pravdu a on jediný přežil, znamenalo to, že jeho posádka byla po smrti. Daniel pocítil příval vracejících se ztracených obrazů vzpomínek.

„Ten sen z kasáren,“ sklíčeně dostal ze sebe tiše. Ten znamenal co? Proč si pamatuji zrovna ten? Byla to snad reakce na to, co se stalo? A ten sen s mojí posádkou? Výčitky svědomí? Viděl jsem je snad zemřít? Daniel si již nikdy nevzpomněl, jak se dostal zpátky do postele. Bolest vyšla opět od srdce. Přestal věřit, že se ještě někdy uzdraví. Stal se zlomeným mužem s uplakanýma očima. Nesnáším tě, Danieli Lermounde! jeho zuby zaskřípaly a rty pocítily bolavý stisk.

Vzpomněl si na okamžiky před invazí, od poslední večere až po let nad mraky. Neustále přehrával příběh, jak naskakuje do letadla, zdraví se se svými muži, vzdává jim čest, vzlet letadla, zásah do motoru a pak přišla tma. Tak příběh skončil. Byl opravdu skutečný? pomyslel si. Dlouho trvalo, než se přenesl přes tmu.

Po ní přišla noční můra se zeleným světlem. Byl to snad mžik, kdy vyskočil z letadla? Vyskočil z něho vůbec? Podle slov Muže za dveřmi ano. Zřejmě jsem ztrácel vědomí a instinktivně opustil letadlo, odpověděl si pro sebe. Ale jak bylo možné, že jeho muži ne? Někde tam uvnitř potlačil žal. Emoce zmírnily nevysvětlené otazníky. Vždyť kapitán opouští svou loď jako poslední, tvář se mu zkrivila nechutí. Ať odpověď byla jakákoli, ten Muž za dveřmi měl pravdu. Proč jsem to přežil? Proč jen? Daniel vyslovil své přání. Přál si být právě se svými muži.

...

Daniel byl oblečen v saku ve smutečních barvách. Dlouho mlčel. Přemýšlel a jeho tvář zkrivenou zármutkem přelil šedý stín zalézajícího podzimního slunce. Plížilo se za mohutný mrak, který věštil ponuré po-

časí. Daniel seděl na poměrně velkém kameni, který mu nahradil židli a který tu byl na okrasu. Tady na hřbitově, na malém vršku nedaleko od západní brány hleděl na náhrobek, na němž bylo vytesáno: „... jeho vřetenou osudu bylo dopleteno. Milovali jsme ho hodně, ale Bůh ho miloval více. Braleiy Lermound, 13. VII. 1848 – 13. X. 1921, tato zem nikdy nezapomene.“

Jako by to bylo včera, kdy zástupy lidí, které hleděly se zármutkem v srdci na náhrobek Braleiyho Lermounda, házely rudé růže na rakev ve vykopané jámě. Dnes, o tři týdny později, byla již zakopaná a Daniel tu byl sám. Nebylo dne, aby tu svého dědu nenavštívil. Nemohl se zbavit pocitu, že svou přítomností musí dědovi něco vynahradit. Jako by se s ním nestihl rozloučit. To však byla lež. Proč tedy? Rozplakal se.

Před očima se mu objevily živé vzpomínky. V nich jeho děda ležel na smrtelné posteli. Daniel i tehdy plakal, protože to bylo naposled, co s ním mluvil. Již měsíc od té doby uplynul.

„Ten pláč se sem nehodí,“ pravil mu tehdy děd. Jeho hlas zabarvilo těžké dýchání. Byl však smířen se svým osudem. „Ve tvých očích vidím prázdnotu a chybí v nich světlo. Pohleď do očí svých a pověz mi, co v nich vidíš.“

Daniel neodpověděl. Nejprve si musel dlaní setřít slzy, aby vyhověl svému dědovi. Nedokázal se dívat dlouho. Slzy mu kalily zrak velmi rychle.

„Danieli, já už jsem jen pod posledním vrcholem, který musím překonat. Za svůj život jsem jich potkal početně,“ děda Braleiy Lermound se chraptivě rozesmál. I na samotném konci plný pozitiv. „Pamatuj, že jsem nikdy nelitoval toho, jak jsem svůj život vedl, a také jsem tu byl moc rád. Tenhle svět byl vynikající, a proto jsem měl chuť bojovat za každou příležitost, kterou mi nabídl. Odmítání příležitostí byl až moc velký luxus, o který jsem nestál. Říká se, že ať je vrchol kdekoli,

vždycky záleží, jakou cestou se k němu vydáš. Vybírej moudře. Nezapomeň ale, že cesty bolí. Vždycky se před ní zeptej, jestli ti ta bolest za to stojí. Už jsi poznal, že život je plný bolesti. Je to však přirozená část našeho putování. Je to něco, čemu musíš porozumět. Neodmítej ji. Přijmi ji. Bolest tě nikdy nesmí skolit, protože smrt je daní, kterou všichni musíme zaplatit.“

A tak tam Daniel seděl sám na opuštěném hřbitově pod velkým mrakem a dlouze přemýšlel s navlhými tvářemi, jako by se rozhlížel a cosi hledal. Snad pátral po těch cestách, které ho povedou na další vrchol. Z hřbitova vedla jen jediná prašná cesta a mezi náhrobky studivý vítr roztáhl svá křídla. „Děkuji ti, dědečku.“

...

„Děkuji ti, dědečku, i nyní,“ Daniel bolest ze zármutku přijal. Zapečetil ji v sobě tam, kde nepřekážela, aby se mohl vydat po další cestě za novým vrcholem. „Učíš mě stále, i po tolika letech,“ otevřel oči, ale nebyl si jist, zda na okamžik usnul, nebo ne. Cítil se rozležený, ale spánek na něho nepřišel. Minuty ubíhaly, všude samé ticho. Mysl se vrátila k osudu jeho mužů. Jaký život vedli? Byli za něj šťastní? zeptal se sám sebe. Nikdy se jich na to nezeptal. Nepovažoval to tehdy za důležité a dnes již nebude mít příležitost. Pak přišel stesk po jeho ženě. Byla jsi se mnou šťastná? Vždycky jsi tvrdila, že ano, ale bylo tomu tak skutečně? Kdyby ho tak zaslechl jeho děda. Vytkl by mu, že si nemá pokládat otázky, na které nenajde odpověď. „Pokládej jen ty otázky, na které čekáš odezvu,“ zřejmě by jeho děda pravil. „Jinak by tě šířal strach z toho, co by mohlo být, a bál by ses toho, co není.“ Oranžová záře v pokoji pominula. Petrolejová lampa dohořela a tma Daniela pohltila. Alespoň nikdo nemohl spatřit jeho zarmoucenou tvář. Jeho srdce zbledlo touhou po prázdnu a samotě. Toho dne již žádné hlasy ode dveří Daniel nezaslechl. Usnul. I statek, dům nebo kde to byl, ulehl k poklidnému spánku.

...

Z dumání ho vyrušilo kohoutí zakokrhání. Daniel se posadil a rozsvítil ložní lampu. Ohlédl se na lože, které prahlo prázdnotou. Anna byla pryč. Ale za pár dní se zase vrátí, pomyslel si. Šťěstí se ho lehce dotklo při té myšlence. Daniel vstal. Chodil po domě jako duch. Nepřítomně dělal všední věci. Umyl se, oblékl, zalil si svůj oblíbený čaj a zakoupsl se do krajíce chleba. Až na konci snídane si uvědomil, že je již pozdní ráno a slunce za oknem ho hřeje po tváři. Bylo již nad vrcholky jehličnanů a vrhalo svůj odlesk na jezero pod nimi.

„Krásná sobota,“ pravil prázdnými slovy. Vyhlédl oknem ven. Chvilku si prohlížel stodolu a přístřešek, kde uschoval dříví, a sledoval zarostlou louku za ním, která se táhla až k jezeru. Chyběla tu ohrada pro dobytek, který si chtěl co nejdříve pořídit.

Pak bylo nějakou hodinu po poledni. Byl již dávno venku. Na nebi ani mráček a srpnové slunce dosahovalo tak vysokých teplot, až si Daniel připadal zmáčen kýblem vody. Na jeho tmavé košili by nikdo našel suché místo. Těžkým kladivem zatloukl do díry poslední kůl. Košili si sundal a na zvlhlé černé delší vlasy si nasadil farmářský klobouk. Zašel za dům ke studni, kde se zchladil od hlavy až k patě připraveným vědrem vody. Vrátil se a rozhlédl se do kraje přesně jako ráno. Od louky až k jezeru již stály kůly připravené na ohradu. Zamyšleně se rozhlédl po krajině.

„Až se Anna vrátí, zeptám se jí,“ Daniel se rozhodl. Měl svůj sen. Chtěl ji. Měla být součástí jeho rodiny. Necítil by se pak prázdný. Dvě léta v zahraničí mu to umožnily si uvědomit. Tehdy jeho srdce nebylo vůbec bledé. Rozkvétalo jako růže. Zaslechl kovovou ránu. Těžké železné dveře se zavřely a sen byl pryč.

...

Opravdu některá tajemství pohrbí čas, ale některá jiná zase odhalí, pomys-

lel si Novinář. „Do dnešních okamžiků jsem žil jen v domněnání, že Angličana ve vzduchu při výsadku sestřelili a že tutéž noc před invazí zemřel. Tak zní i oficiální zpráva, že padl v boji. Mnozí tvrdili, že jeho příběh skončil právě tam, jako mnoho dalších příběhů. Teď vidím, jak dlouho jsem žil v tomto omylu. I když jsem tušil, že Angličanův skon v tento čas byla lež. Byly tu pochybnosti, ale žádné přesné důkazy, které by to vyvrátily. Kdyby si osud nehrál se štěstím, věřím, že bych tu dnes neseděl a nepídil se po dalších zcela nových informacích. Čas a prostor pro nás připravuje zajímavé příběhy,“ pravil Novinář a hrábl do aktovky, která ležela pod ním u jeho nohou. Shýbl se, protože barová židle byla příliš vysoká, a když se narovnal, zašustilo několik papírů, které položil na barový pult. Některé papíry byly ručně sepsané – Dáma podle rukopisu odhadovala, že osobně Novinářem – a ty ostatní byly vystřižené novinové články, velmi staré. Bylo dost možné, že pocházely z krátké doby po válce, ne-li přímo z ní. Při bližším zkoumání Dáma zjistila, že měla pravdu. Většina z nich obsahovala rok 1944 nebo 1945.

Novinář se pohledy často vracel v této fázi k Dámě, jednou ji spatřil zamýšlenou, jindy si prohlížela novinové útržky. Její prsty sahaly po stříbrném řetízku schovaném pod fialovým svetrem intenzivněji. Zajímavý rituál, pomyslel si. Někdo si při hovoru upravuje vlasy, někteří třeba šperky. Novinář pak jeden z novinových útržků přisunul blíže a poklepal ukazováčkem na něj.

„To je přesně ten článek, kvůli kterému tu dnes sedíme. Vlastně se trochu i divím, že jste se ještě nezeptala na důvod našeho setkání. Žádné proč.“

„Chtěl jste poznat příběh, který znám. Nepřišlo mi to zvláštní. V životě jsem už několikrát vyprávěla o těchto dnech,“ Dáma si vzápětí uvědomila, co tím Novinář asi myslel. Nikdy nevyprávěla tento příběh o Angličanovi; ostatní se vždycky zajímali jen o osudy, které se odehrály ke konci války. Novinář od začátku chtěl slyšet jen jeho příběh. Kolik toho ví a po čem pátrá? pomyslela si. Našla své proč. Tento fakt Dámu mírně vyděsil. Nedala však znepokojení na sobě znát. Novinář vypadal důvěryhodně mírumilovný.

Dáma si přečetla hlavní nadpis novinového článku, na který Novinář poukázal. Patřil starému francouzskému deníku. Matně si vzpomínala na tu dobu, ale srdce se jí znepokojilo více, když se zahleděla do jisté fotografie pod řádky. V ten moment se jí vrátil den, kdy fotografie vznikla. Ona sama na ní byla, ale její zrak spočinul na bělovlasém mladíkovi, který byl částečně zachycen na okraji obrazu. Vybavovala si jeho smích, radost a hlas, kterým tvrdil, že nechce být focen. Bylo tehdy teplo a Dáma se zahleděla na mladíkovu rozepnutou košili, pod níž u krku spatřila černou skvrnu. To byl důvod jejího nepatrného strachu. Naštěstí tehdejší technologie nebyly na tak vysoké úrovni, aby zachytily obraz ve velmi dobré kvalitě a rozlišení. Černá skvrna zůstala jen černou skvrnou. Jen Dáma věděla, že při přesném vyobrazení by spatřila tetování ve tvaru dvou podkov proti sobě zrcadlově postavených. Novináře však mladík očividně nezajímal. Možná ani nevěděl, že to byl onen autor novinového článku. Byla to jen náhoda, že právě tento článek nasměroval Novináře k ní?

„Osud je ošemetná věc,“ pravila Dáma. „Já dosud považovala za dílo Boží, že k nám Angličan vůbec spadl z nebes, ale teď si nejsem jista, jestli to mělo být jeho osudem, anebo tím vaším,“ Dáma se zadívala do Novinářových upřímných očí, ve kterých se rozvířila vlna zmatku, jež zatoužila po vysvětlení. „Jak jste vůbec poznal, že článek patří Angličanovi? Co jsem se teď letmo dívala, nepadlo tam o jeho jménu ani slovo. Mohl to být kdokoli.“

„Přece má každý své proč,“ odpověděl Novinář, „a já vám řeknu to své.“